

Autoare
Valentina Marinescu
Simona Ștefănescu

Coordonatoare proiect
Monica Secoșan

MEDIATIZAREA ACTELOR DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

Presa scrisă

Ghid de bune practici pentru jurnaliști

**CPE
2005**

Această lucrare a apărut în cadrul proiectului "Violența în familie de la abordare la prezentare - Ghid de bune practici pentru jurnaliști", inițiat de CPE - Centrul Parteneriat pentru Egalitate.

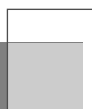
Proiectul este finanțat de CPE - Centrul Parteneriat pentru Egalitate din fonduri primite de la Fundația pentru o Societate Deschisă.

2005 CPE

Copyright-ul pentru această publicație aparține Centrului Parteneriat pentru Egalitate. Reproducerea parțială sau integrală prin orice mijloace (electronice, mecanice, fotocopiere, înregistrare) a oricărui material din această publicație este strict interzisă în scopuri comerciale, fiind supusă prevederilor legii drepturilor de autor și drepturilor conexe. Textele sunt concepute în scopuri educative, acestea putând fi reproduse doar în condițiile menționării sursei.

e-mail: info@cpe.ro
www.cpe.ro

CUPRINS

Argumentum	4
Câteva precizări conceptuale	4
Mediatizarea violenței în familie în România. Câteva date de cercetare și concluzii	11
Date statistice referitoare la violența în familie în România	12
Legislația românească referitoare la prevenirea și combaterea violenței în familie	17
Mituri despre violență	19
Probleme etice referitoare la mediatizarea actelor de violență în familie	21
"Construcția" știrii despre actele de violență în familie	22
Intervievarea victimelor actelor de violență în familie	28
Aspecte privind statutul copiilor implicați în actele de violență în familie	31
Acoperirea mediatică a crimelor rezultate din violența în familie - câteva recomandări ...	32
Lista agențiilor și ONG-urilor implicate în problematica violenței în familie	33
Glosar de termeni	38
Bibliografie	41
Anexe	42
Prezentare CPE	55

Argumentum

Prezentul "**Ghid de bune practici pentru jurnaliști**" este o continuare a proiectului realizat de CPE - Centrul Parteneriat pentru Egalitate în perioada martie - august 2004: "*Monitorizarea reflectării violenței în familie în presa scrisă din România*".

Proiectul de cercetare "*Monitorizarea reflectării violenței în familie în presa scrisă din România*" a plecat, la rândul lui, de la rezultatele obținute în cadrul "*Cercetării Naționale privind Violența în Familie și la Locul de Muncă*" realizată în anul 2003 de CPE - Centrul Parteneriat pentru Egalitate. Datele anchetei realizate în 2003 indicau atât manifestarea reală a fenomenului violenței în familie la nivelul întregului eșantion din populație studiat (14,3% din totalul subiecților intervievați declarau că au fost victime ale violenței în familie în decursul vieții și 8% susțineau acest lucru pentru ultimele 12 luni dinaintea anchetei¹), cât și perpetuarea unor "clișee" referitoare la imaginea subiectivă a acestui fenomen social (persoanele care au fost de acord cu afirmații de tipul: "bătaia e ruptă din rai", "un bărbat care nu își bate femeia nu o iubește cu adevărat", "femeia este proprietatea bărbatului" - reprezentau 78% din populația anchetată²). Avem astfel de-a face cu un "fenomen dual", existent nu numai în plan real, ci și la nivelul "mentalului colectiv" al femeilor și bărbaților din România. Violența în familie este, prin urmare, percepută drept "normală" de o mare parte din populația intervievată în cadrul acestei anchete.

¹ Cercetarea Națională privind Violența în Familie și la Locul de Muncă-România, 2003, CPE, 2003, p. 69.

² Cercetarea Națională privind Violența în Familie și la Locul de Muncă-România, 2003, CPE, 2003, p. 114.

1. Câteva precizări conceptuale

1.1. CE ESTE VIOLENȚA ÎN FAMILIE?

Conform Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie (publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 367 din 29 mai 2003), capitolul I, articolul 2 (1), violența în familie reprezintă orice acțiune fizică sau verbală săvârșită cu intenție de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă o suferință fizică, psihică, sexuală sau un prejudiciu material. De asemenea, conform aceleiași legi, capitolul I, articolul 2 (2), constituie violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale. În art. 3 și 4 ale aceleiași legi este definită familia, după cum urmează:

Caseta 1.1. - Definiția familiei conform Legii nr. 217/2003

"Art. 3. În sensul prezentei legi, prin membru de familie se înțelege:

a) soțul;

b) rudă apropiată, astfel cum este definită la art. 149 din Codul Penal.

Art. 4. De efectele prezentei legi beneficiază și persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copil, dovedite pe baza anchetei sociale."

Atât în "*Cercetarea Națională privind Violența în Familie și la Locul de Muncă*" (2003), cât și în "*Monitorizarea reflectării violenței în familie în presa scrisă din România*" (2004), ambele realizate de CPE, am luat în considerare această definiție a violenței în familie, la care am adăugat, însă, și un înțeles mai larg - în sensul că am considerat violență în familie nu doar acțiunile, ci și amenințările și tentativele de a acționa într-un mod violent. Astfel, definiția acceptată de noi atât în cele două cercetări, cât și în prezentul ghid, este următoarea:

Caseta 1.2. - Definiția "Violenței în familie"

VIOLENȚA ÎN FAMILIE înseamnă utilizarea sau amenințarea cu utilizarea a abuzului fizic, emoțional, verbal sau sexual de către un membru al unei familii la adresa altui membru al aceleiași familii, cu intenția de a induce frica, intimidarea și controlul comportamentului³.

Violența în familie apare în interiorul/în contextul unei relații intime și poate continua și după ce relația s-a încheiat. Tipurile de violență în familie sunt următoarele:

³Harway & Hansen - **Spouse abuse: Assessing and treating battered women, batterers, and their children**, Professional Resource Press, Sarasota, Florida, 1994.

Caseta 1.3. - Tipurile de violență în familie

- 1. Violența psihologică**, care se manifestă prin agresiuni verbale, intimidare, batjocură, umilire;
- 2. Violența fizică**, prin care se provoacă victimei o serie de vătămări prin pălmuire, lovire - cu sau fără obiecte - sau bătaie;
- 3. Violența socială**, reprezentând o formă de violență psihologică pasivă, care constă în controlarea victimei, izolarea acesteia de familie sau prieteni(e), monitorizarea activităților lui/ei, rezultând din întreruperea sau insuficiența relațiilor sociale, precum și din restrângerea accesului la informație;
- 4. Violența economică**, o altă formă de violență psihologică pasivă, care presupune oprirea accesului victimei la bani sau la alte mijloace economice;
- 5. Violența sexuală**, adică forțarea victimei la activitate sexuală nedorită, dar și falsele acuzații de infidelitate sexuală, forțarea victimei să aibă sarcini nedorite, transmiterea conștientă de boli sexuale, inclusiv HIV/SIDA.

În cazul "violenței fizice" și al "violenței sexuale" am delimitat, de asemenea, între actele violente **comise și tentativele** de a comite astfel de acte, deoarece, în multe situații, tentativele de violență în familie sunt la fel de grave ca și actele violente comise, "îndeplinite".

Caracteristicile indivizilor predispuși către agresiune, care pot fi utilizate ca indicatori pentru producerea actelor violente (cu cât are mai multe asemenea caracteristici, cu atât o persoană este mai predispusă către agresiune⁴) sunt : (a) a mai fost violent în trecut; (b) amenință cu violența; (c) sparge obiecte; (d) utilizează forța în locul argumentelor; (e) este gelos fără motiv; (f) controlează comportamentul celorlalți membri ai familiei; (g) face abuzuri verbale, blamându-i pe toți ceilalți fără probleme; (h) este crud cu copiii și cu animalele; (i) își schimbă radical/abrupt starea de spirit etc.

1.2. CARE ESTE AMPLOAREA VIOLENȚEI ÎN FAMILIE?

Este foarte dificil de estimat care este rata violenței în familie în România, deoarece majoritatea victimelor nu divulgă/nu recunosc decât rareori că au un partener violent. Așa cum arătam mai sus, o cercetare reprezentativă la nivel național referitoare la violența în familie indica, în anul 2003, că 14,3% din totalul subiecților intervievați au fost victime ale violenței în familie în decursul vieții, în timp ce 8% dintre aceștia au fost victime ale unor astfel de acte în decursul a 12 luni anterioare anchetei⁵. Suntem conștiente, însă, că aceste procente sunt departe de a reflecta situația reală. În general, victimele - în special într-o relație abuzivă de cuplu - sunt reticente în a dezvălui ceea ce li se întâmplă, din mai multe motive:

1. În primul rând, ele se tem de răzbunarea partenerului violent. De cele mai multe ori, victimele violenței în familie sunt amenințate direct de către partenerul lor, cu sintagme de genul: "*dacă spui cuiva, nu mai apuci ziua de mâine*".
2. În al doilea rând, victimelor le este rușine să recunoască faptul că au ales un partener care este violent și trăiesc alături. În fine, unele victime nu recunosc ceea ce li se întâmplă deoarece au încercat să găsească ajutor prin poliție, justiție, diverse organizații guvernamentale sau neguvernamentale, și au fost dezamăgite de soluțiile pe care le-au primit.

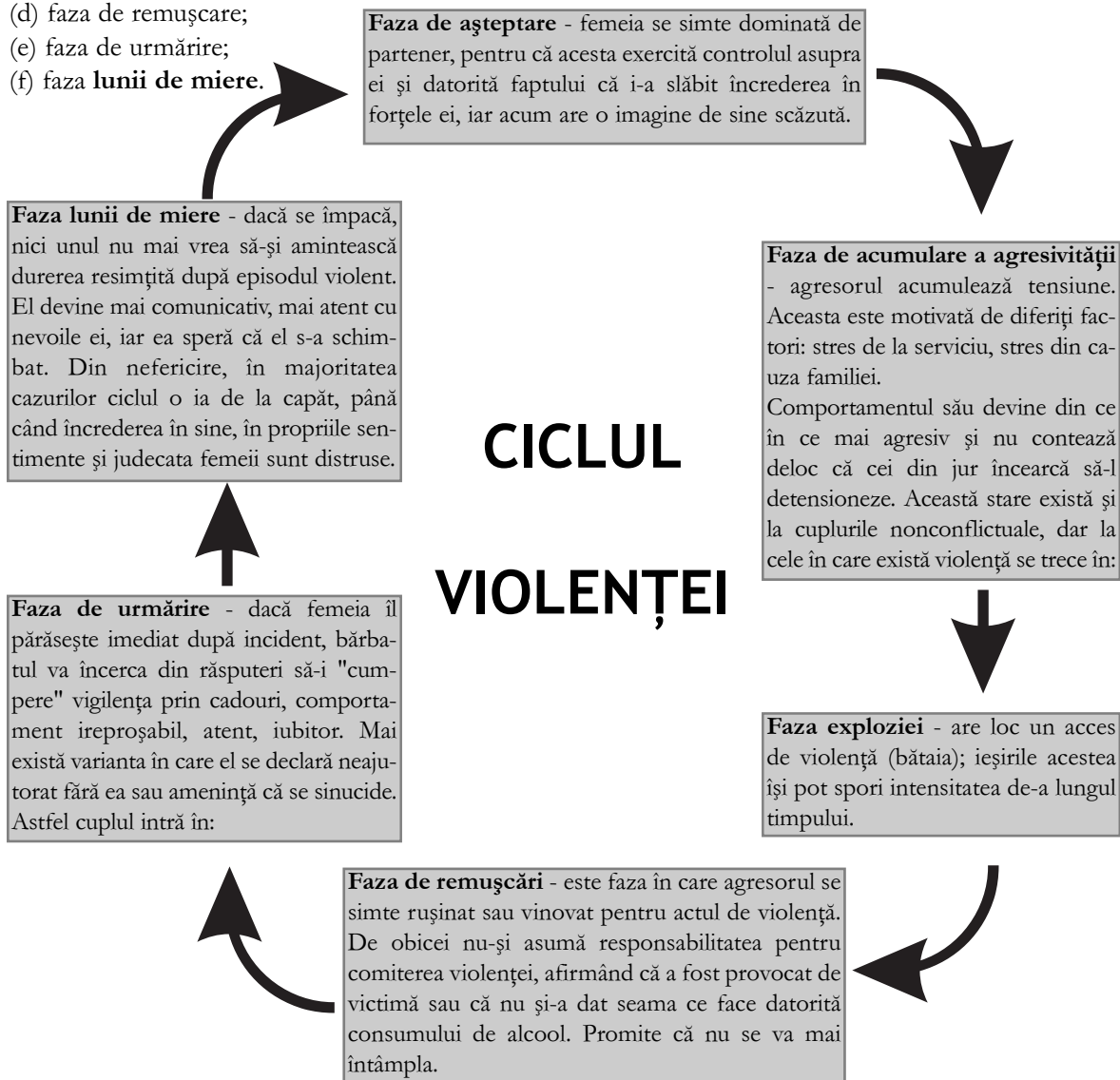
⁵ Cercetarea Națională privind Violența în Familie și la Locul de Muncă-România, 2003, CPE , 2003, p. 69.

1.3. CARE ESTE DINAMICA RELAȚIILOR ABUZIVE?

Cercetările focalizate asupra dinamicii relațiilor abuzive au scos în evidență câteva modalități de a înțelege interacțiunile dintre agresor și victimă.

1. Prima conceptualizare este **Ciclul Violenței**⁶. Acesta cuprinde șase etape după cum urmează:

- (a) faza de așteptare sau a **acumulării tensiunii**;
- (b) faza de acumulare a agresivității;
- (c) faza exploziei sau etapa **izbucnirii violenței**;
- (d) faza de remușcare;
- (e) faza de urmărire;
- (f) faza **lunii de miere**.

⁶Hattendorf, J. & Tollerud, T.R. - **Domestic violence: Counseling strategies that minimize the impact of secondary victimization**, în *Perspectives in Psychiatric Care*, 33, 1997, p. 14-23.

Ciclul se repetă pe parcursul relației, etapa "lunii de miere" devenind din ce în ce mai scurtă și cu episoade de izbucnire a violenței tot mai frecvente și mai severe. Intervalele denumite "de miere" o determină tot timpul pe victimă să speră că partenerul violent se va schimba, că episodul violent trăit anterior este chiar ultimul și că viața împreună va fi din nou frumoasă precum era la începutul relației. Aceste speranțe o fac pe victimă să rămână încă mult timp implicată în relația cu partenerul violent.

2. Un alt concept dezvoltat pentru a defini dinamica relațiilor caracterizate prin violență în familie este **Legătura traumatică**⁷. În esență, conceptul se referă la conexiunile emoționale puternice care se dezvoltă între victimă și agresor pe parcursul relației abuzive. Aceste legături emoționale se dezvoltă atât datorită inegalității de putere între agresor și victimă (balanța este înclinată doar către agresor), cât și datorită tratamentului "intermitent", care alternează binele cu răul. În termeni de inegalitate a puterii, pe măsură ce agresorul câștigă tot mai multă putere, victima se simte din ce în ce mai prost în legătură cu ea însăși, este din ce în ce mai puțin capabilă să se auto-protejeze și din ce în ce mai puțin competentă. De aceea, persoana abuzată devine din ce în ce mai dependentă de agresorul său. Al doilea factor cheie în legătura traumatică este, așa cum arătam, caracterul intermitent și neprevăzut al abuzurilor. De exemplu, agresorul poate deveni brusc violent, fără nici un semn premergător, posibil după ce a manifestat un comportament pozitiv, marcat de atenție, cadouri și promisiuni. De aceea, victima poate să creadă, nejustificat, în toate aceste momente caracterizate prin "tandrețe", că abuzurile s-au sfârșit.

3. De asemenea, dinamica relațiilor abuzive poate fi înțeleasă și prin conceptele de **Păstrare și Evitare**⁸. "Mixtura" de elemente pozitive (dragostea și suportul economic) și elemente negative (frica și umilința) prezentă într-o relație caracterizată prin violență conduce către ambivalență din partea victimei. Victima dorește să **păstreze** doar ceea ce este pozitiv în relație și să **evite** abuzul. Această luptă între dorința de a păstra relația și dorința de a trăi totuși în siguranță îi face dificilă victimei luarea unei decizii. Statisticile și studiile arată că în medie, femeile părăsesc și se întorc într-o relație abuzivă de cinci ori înainte de a-și părăsi pentru totdeauna partenerul violent.⁹

4. În fine, un alt concept care explică dinamica relațiilor caracterizate prin violență este **Însușirea vinei** de către însăși victimă. De obicei, pentru a-și justifica comportamentul agresiv, partenerul violent o învinovățește pe victimă, cu "argumente" de genul: **"uite în ce stare m-ai adus, din cauza ta am ajuns să te și lovesc!"**¹⁰. Primind în mod repetat astfel de justificări pentru comportamentele violente ale partenerului, victima ajunge să creadă că, într-adevăr, ea este vinovată pentru provocarea acestor comportamente și își asumă această vină. Din această perspectivă, victima ajunge să considere că ea trebuie să își schimbe comportamentul, astfel încât să nu îl mai supere și să nu îl mai provoace pe partenerul agresor, și rămâne implicată în relație crezând mult timp, evident eronat, că ea deține explicația și "cheia" liniștii din relație.

⁷ Dutton, D.G. & Painter, S.L. - **Traumatic bonding: The development of emotional attachments in battered women and other relationships of intermittent abuse**, în *Victimology: An International Journal*, 1, 1981, p. 139-155.

⁸ Barnett, O.W. - **Why battered women do not leave, part 2: External inhibiting factors-social support and internal inhibiting factors**, în *Trauma, Violence and Abuse*, 2, 2001, p. 3-35.

⁹ Idem.

¹⁰ Ideea că victima își are și ea partea sa de vină, că (și) ea provoacă sau "cere" violența, nu este nouă nici măcar în abordările asupra violenței în familie. O astfel de viziune depășită mai există încă chiar și în rândul unor preținși cercetători ai fenomenelor sociale, care pornesc, a priori, de la stereotipuri de gen sau culturale.

1.4. CARE SUNT EFECTELE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE?

Violența în familie are o largă răspândire și, de multe ori, efecte pe termen lung asupra victimelor. Efectele pot fi atât fizice, cât și psihologice și pot avea impact nu doar direct asupra victimei, ci și asupra copiilor care au fost martori la violența parentală.

Conform¹¹ unui studiu publicat recent de revista americana "Journal of Consulting and Clinical Psychology", copiii expuși la violență în familia de proveniență, prezintă un risc sporit de a fi implicați în relații violente cu partenerul de cuplu, odată ajunși adulți.

Rezultatele obținute în urma acestor cercetări au demonstrat faptul că majoritatea copiilor care fuseseră martori la acte de violență între părinți sau cărora le fuseseră aplicate deseori pedepse dure, mai ales de natura fizica, au ajuns ca adulți să fie implicați în relații violente și abuzive cu partenerul de cuplu. "Comportamentul violent, coercitiv al părinților, folosirea forței fizice ca modalitate de impunere a regulilor, servește ca exemplu pentru copii. Ulterior aceștia vor utiliza modalități similare de rezolvare a conflictelor în viața profesională și mai ales în relația de cuplu", au conchis cercetătorii.

Importanța majoră a studiului este legată de prevenirea fenomenului violenței. "Dacă comportamentul abuziv al părinților față de copii este depistat în timp util, preferabil încă din copilăria timpurie, este posibil să prevenim perpetuarea acestui tipar comportamental la nivelul familiilor copiilor", a declarat dr. Ehrensaft. Ea a mai adăugat că programele de prevenire a violenței familiale și de contracarare a efectelor acestui fenomen asupra copiilor, ar trebui să fie îndreptate în mod egal spre băieți, cât și spre fete, deoarece nu a fost observată nici o diferență între cele două sexe în ceea ce privește relația dintre traumele din copilărie și comportamentul ulterior al acestora.

Efectele fizice ale violenței în familie pot fi variate: răni, fracturi, contuzii, oase rupte, răni la cap, hemoragii interne, dureri pelviene cronice, complicații abdominale și gastrointestinale, infecții ale vaginului și ale tractului urinar, boli cu transmitere sexuală și HIV/SIDA. Victimele se confruntă, de asemenea, cu probleme legate de graviditate. Femeile bătute în timpul sarcinii se află în risc major de avort spontan, câștig insuficient în greutate, naștere înainte de termen, greutate scăzută a copilului la naștere, malformații și chiar moarte a fătului.

Efectele psihologice ale violenței în familie sunt, de asemenea, variate și numeroase. Depresia este un efect frecvent al violenței în familie (peste 60% din femeile victime ale violenței în familie suferă de depresie¹²). În plus, femeile victime ale violenței în familie se află în risc major de tentative de suicid. Alături de depresie și încercări de a se sinucide, victimele violenței în familie se pot confrunța cu tulburări și stres post-traumatic (**Posttraumatic Stress Disorder - PTSD**), caracterizate prin simptome precum amintiri bruște (**flashback**-uri), imaginație care inoportunează, coșmaruri, anxietate, indiferență/amorțire emoțională, insomnie, hiper-agitație și hiper-precauție/vigilență etc.

Copiii pot întâmpina dificultăți comportamentale și/sau emoționale după ce au fost martorii sau victimele actelor de violență în familie. Răspunsurile copiilor la violență pot varia de la complicații somatice la agresiune. În plus, și copii se pot confrunța cu simptome ale depresiei, anxietății și **PTSD**.

¹¹ Articol apărut în **Psihologia Azi** din 18 august 2004.

¹² Barnett, O.W. - **Why battered women do not leave**, part 1: **External inhibiting factors within society**, în **Trauma, Violence and Abuse**, 1, 2000, p. 343-372.

1.5. CUM SUNT TRATATE EFECTELE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE?

Tratamentul psihologic pentru victime și agresori poate fi util după producerea actului de violență în familie. Pentru femeile victime ale violenței în familie, Hattendorf și Tollerud¹³ recomandă, de exemplu, o terapie feministă în care rolurile de gen tradiționale sunt schimbate, victima căpătând, în acest fel, "puterea". Terapia individuală pentru victimele violenței în familie ar trebui să înceapă cu focalizarea asupra siguranței, în special dacă victima - femeie - este implicată încă în relația abuzivă. Terapeutul trebuie să afle nivelul curent de pericol - inclusiv pericol de moarte - în relația respectivă, bazându-se pe următorii factori cu privire la agresor: amenințări cu moartea sau cu sinuciderea, posesiunea de arme, depresii acute, utilizarea/dependența de alcool și/sau droguri, un trecut crud "greu" (inclusiv cruzime împotriva animalelor), nivelul de furie la care se află etc. Prezența acestor factori crește nivelul de potențială letalitate în relație.

În paralel cu aflarea acestor aspecte, terapeutul individual ar trebui să dezvolte un plan de siguranță pentru victimă. Un astfel de plan poate să conțină o strategie referitoare la cum poate fi părăsită o situație periculoasă; pregătirea unui echipament/bagaaj de siguranță (haine, medicamente, chei, bani, copii după documentele importante) care să fie ținut într-un loc sigur, precum casa unui prieten de încredere; stabilirea aranjamentelor pentru adăpost (făcute fără ca agresorul să știe locația).

O dată ce nivelul de letalitate și asigurarea siguranței victimei au fost abordate, pot fi ținute și scopurile pe termen lung ale tratamentului. Aceste scopuri includ ajutarea victimei - femeie, în principal - să identifice impactul abuzului asupra vieții sale și să lucreze împreună cu ea pentru întărirea sa din punct de vedere psihologic, pentru creșterea respectului și a încrederii în sine. Pentru aceasta, victimele trebuie să își recâștige independența și să se reconecteze la resursele și suportul pe care, probabil, le-a pierdut ca urmare a izolării din cauza violenței în familie. În plus, victimele copii pot avea nevoie de propriul lor tratament care să îi ajute să facă față și să răspundă cât mai bine la faptul că au fost martori sau victime ale violenței în familie.

La rândul lor, agresorii pot beneficia de tratament, deși încă nu este clar în ce măsură exact un tratament eficient poate să "rupă" **ciclul violenței**. Agresorii ar trebui să beneficieze de programe speciale de tratament al agresorilor, care în parte să se focalizeze pe identificarea a ceea ce este violența în familie. Aceste programe ar trebui, de asemenea, să îi ajute pe agresori să își dezvolte un sens al responsabilității personale pentru propriile acțiuni și pentru stoparea violenței. Agresorii pot fi, de asemenea, tratați prin terapie individuală, însă tratamentul trebuie să se concentreze asupra violenței.

De vreme ce unii agresori și victime pot fi reticenți/reticente în a se angaja în terapie de cuplu pentru a găsi o soluție pentru stoparea abuzului din relația lor, terapia de cuplu nu este recomandată pe parcursul apariției violenței în relație. În plus, este recomandat ca fiecare membru al cuplului să termine mai întâi propriul său tratament individual, înainte de a începe orice formă de terapie de cuplu.¹⁴

1.6. CE RESURSE SUNT DISPONIBILE?

A se vedea capitolul 11 al acestui ghid.

¹³ Hattendorf, J. & Tollerud, T.R. - **Domestic violence: Counseling strategies that minimize the impact of secondary victimization**, in *Perspectives in Psychiatric Care*, 33, 1997, p. 14-23.

¹⁴ Harway & Hansen - **Spouse abuse: Assessing and treating battered women, batterers, and their children**, Professional Resource Press, Sarasota, Florida, 1994.

2. Mediatizarea violenței în familie în România

Câteva date de cercetare și concluzii

Proiectul de cercetare "**Monitorizarea reflectării violenței în familie în presa scrisă din România**" realizat de CPE în intervalul martie - august 2004 s-a constituit într-o continuare particularizantă și particularizatoare a anchetei realizate la nivelul unui eșantion național în anul 2003. Rezultatele aplicării unei metode de analiză sistematică, obiectivă și cuantificabilă - analiza de conținut - la conținutul mesajelor publicate de șase ziare centrale românești¹⁵ pe tema violenței în familie, ne-au indicat existența unei serii de elemente problematice din perspectiva unei lecturi "sensibile la gen", ale modalității în care presa scrisă din România prezintă aceste fenomene sociale:

Caseta 2.1. - Rezultatele monitorizării actelor de violență în familie în șase ziare centrale din România (martie - august 2004)

1. Genul jurnalistic predominant în prezentarea actelor de violență intrafamilială a fost "știrea fără fotografie" - din cele 225 de articole despre violența în familie, 153 au fost de acest tip;
2. Majoritatea știrilor și articolelor care au avut ca temă violența în familie în această perioadă au fost plasate în paginile din interiorul ziarelor - din totalul de 225 de articole, 199 au fost poziționate pe paginile de interior, numărul articolelor așezate pe prima și pe ultima pagină a ziarelor fiind insignifiant - 12 pe prima pagină și 4 pe ultima pagină;
3. Principala formă de violență în familie mediatizată a fost "violența fizică - comisă" - din 331 de cazuri de violență în familie mediatizate în cele 225 de articole, 212 au fost cazuri de violență fizică comisă (64,05% din totalul cazurilor violente mediatizate și monitorizate);
4. Dintr-un total de 447 de forme de manifestare a violenței în familie mediatizate, 113 au fost "bătăile", urmate de "omorul (crima) premeditat(ă)" - 59 cazuri, "rănirea cu o armă sau un alt obiect a victimei" și "omorul (crima) accidental (ă) sau prin imprudență" - fiecare cu câte 58 de cazuri;
5. Mediatizarea accentuată a prezenței copiilor în familia în care s-a produs actul violent - în aproximativ două treimi din totalul articolelor pe tema violenței în familie publicate (din 239 de familii mediatizate prin aspectul violenței în familie care le-a caracterizat, 155 au copii, iar acest fapt este menționat de către ziariștii semnatori);
6. Construirea unor "imagini-tip" ale victimei și agresorului în media românească:
  6. A. "Portretul-robot" general al victimei așa cum a fost el construit de articolele analizate în perioada martie-august 2004 poate fi rezumat succint astfel: a. Femeie și/sau copil - în proporții relativ egale ca reprezentare în "imaginea prototip"; b. De vârstă tânără sau matură - în cazul femeii; c. Prea puțin caracterizată din punctul de vedere al nivelului de instrucție sau al ocupației - din nou în cazul femeii;

¹⁵ Cele șase ziare au fost: **Adevărul, România Liberă, Evenimentul Zilei, Libertatea, Național și Jurnalul Național.**

6. B. Prin contrast, "imaginea tipică" generală a agresorului prezentată în aceste articole a cuprins următoarele elemente: a. Mai ales bărbat dar și femeie (într-o proporție mai redusă); b. Cu vârsta cuprinsă majoritar în categoria "populație activă" (20-50 ani); c. Prea puțin caracterizat de-a lungul dimensiunilor statusului ocupațional sau al nivelului de instrucție;
7. Majoritar (173 dintr-un total de 322 de menționări) actele de violență în familie mediatizate au fost "acte anchetate de poliție și de alte organe/instituții ale statului", deși numai 12 dintre aceste articole au făcut referire la legislația de prevenire și combatere a violenței în familie (restul de 213 din 225 de articole fiind lipsite de orice fel de referiri cu privire la legislația din domeniu);
8. Actele de tentativă de suicid sau chiar sinuciderea victimei sau agresorului au fost mediatizate în articolele analizate, chiar dacă numărul acestor menționări este redus - numai 8 tentative de sinucidere (3 ale victimei și 5 ale agresorului) și 13 acte de suicid (8 ale agresorului și 5 ale victimei) ca urmare a comiterii actelor de violență în familie;
9. Nu s-a manifestat o "sensibilitate de gen" a profesiei jurnalistice în raport cu această temă - mai exact, din totalul de 110 articole semnate individual de jurnaliști, 2/3 au fost redactate de jurnaliști bărbați (74 de articole) și numai 36 de jurnaliste;
10. Un procent majoritar (75% - mai exact 171 dintr-un total de 225) din articolele publicate pe tema violenței în familie nu au avut o sursă identificabilă;
11. Un procent ridicat dintre victimele mediatizate în articolele pe tema violenței în familie (177 dintr-un total de 302 victime în acest interval de timp) au fost menționate cu numele întreg ;
12. Dintr-un total de 225 de articole despre actele de violență în familie publicate pe parcursul a șase luni, în aproape două treimi (155 articole) jurnalistul a "descrie" cazul; numărul articolelor axate pe "comentarii" (în care, preponderent jurnalistul a evaluat cazul de violență în familie) a fost redus - 7 articole publicate per totalul eșantionului considerat, iar 63 de articole au "îmbinat" evaluarea cu simpla descriere a actului de violență în familie.

Analiza conținutului articolelor publicate într-un total de șase ziare analizate pe parcursul intervalului martie - august 2004 (**Libertatea, Adevărul, Jurnalul Național, Evenimentul Zilei, Național, România Liberă**) a oferit elemente importante în sprijinul redactării unui "**Ghid de bune practici**" pentru jurnaliști.

3. Date statistice referitoare la violența în familie în România

În România¹⁶, violența în familie ca "stil de viață"(violența în familie care se manifestă frecvent și/sau care marchează viața de zi cu zi) s-a manifestat în anul 2003 după cum urmează:

- în jur de 800.000 de femei din România au suferit în mod frecvent violență în familie sub diferite forme: 695.000 de femei au fost insultate, amenințate sau umilite, mai mult de 316.000 de femei au fost abuzate fizic și un număr similar au suferit abuzuri care au dus la restrângerea forțată a relațiilor sociale, peste 227.000 de femei nu au avut banii lor personali sau au fost deposedate de bani fără voia lor, de către alți membrii din familie, și peste 70.000 de femei au fost abuzate sub forme multiple, inclusiv sexual;

- peste 370.000 de copii (0-14 ani) din România au asistat la insulte și injurături frecvente între părinți sau între alți adulți din gospodărie;

- peste 340.000 de copii din România au asistat la scene de violență fizică între părinți.

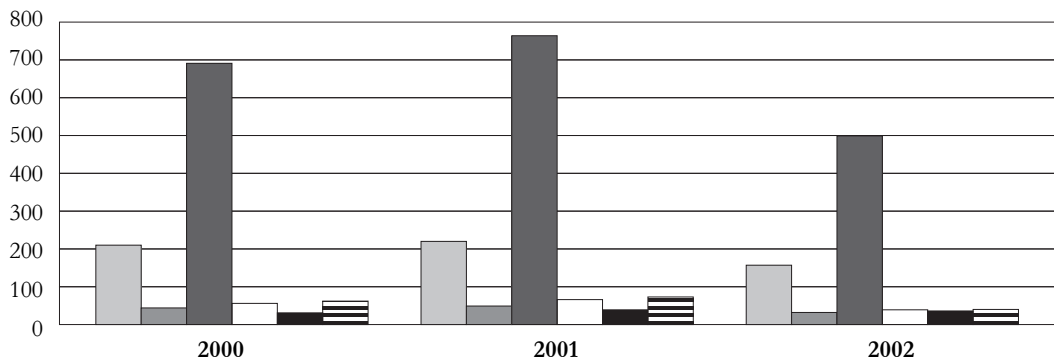
3.1. STATISTICA SENSIBILĂ LA GEN ÎN DOMENIUL VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

Statisticile referitoare la violența asupra femeilor sunt subevaluate. Acesta se datorează faptului că femeile nu declară incidentele de abuz fie din cauza rușinii, fie deoarece consideră acest tratament acceptabil, fie pentru că îl tratează ca pe o problemă personală ce nu trebuie făcută publică.

Datele statistice existente până în prezent privitoare la comportamentele deviante și la încălcarea drepturilor omului analizate din perspectiva de gen, evidențiază o structură pe sexe diferită a infractorilor și criminalității, în funcție de tipul infracțiunilor comise. Există o disparitate evidentă, atât din punct de vedere al ratelor criminalității, cât și sub aspectul diferențierii victimelor, fenomenul de criminalitate fiind predominant la populația masculină, iar cel al victimizării la populația feminină.

¹⁶ Cercetarea Națională privind Violența în Familie și la Locul de Muncă-România, 2003, CPE, 2003.

Figura 3.1. - Dinamica actelor violente 2000- 2002

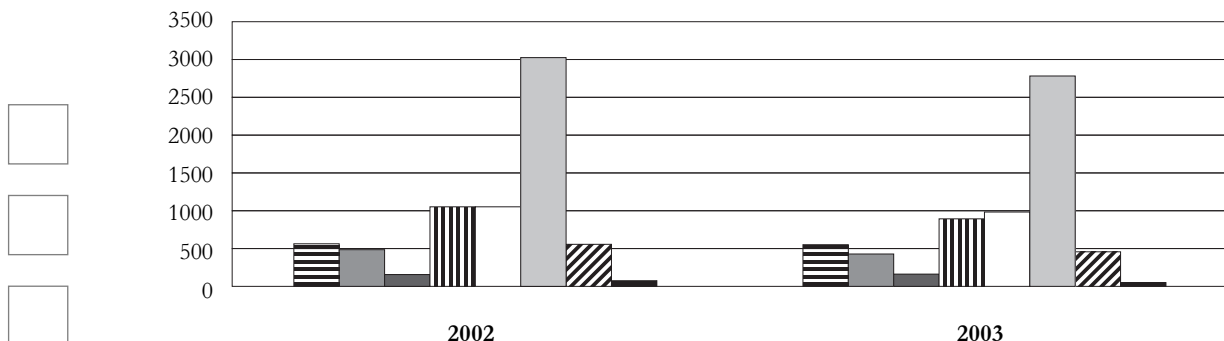
(Sursa: www.politiaromana.ro)

Tabelul 3.1. - Dinamica actelor violente 2000-2002

	2000	2001	2002
■ Omor	210	220	157
■ Loviri cauzatoare de moarte	44	49	32
■ Vătămare corporală	691	764	499
□ Viol	56	66	39
■ Pruncucidere	31	39	36
■ Rele tratamente aplicate minorului	62	73	40

(Sursa: www.politiaromana.ro)

Figura 3.2. Dinamica actelor violente 2002-2003

(Sursa: www.politiaromana.ro)

Tabel 3.2. - Dinamica actelor violente 2002-2003

	2002	2003
■ Omor	563	551
■ Tentativă de omor	485	428
■ Loviri cauzatoare de moarte	156	162
■ Vătămare corporală gravă	1.052	893
□ Viol	1.052	983
■ Tâlhărie - total	3.025	2.782
▣ Ultraj	556	457
■ Pruncucidere	38	25

(Sursa: www.politiaromana.ro)

Violența în familie, prin amploarea și formele grave în care se manifestă, pune în pericol însăși existența familiei ca grup social. Un număr foarte mare de femei au fost și sunt victime ale violenței fizice și psihice în propriile familii și în societate.

Din studiul situației infracțiunilor săvârșite în această perioadă rezultă că majoritatea faptelor comise între membrii familiei sunt constituite de omoruri, tentative de omor, loviri cauzatoare de moarte, pruncucideri, vătămări corporale grave, vătămări corporale, violuri, acte sexuale cu un minor, perversiuni sexuale, corupție sexuală, incest, tâlhărie, abandon de familie (art. 305 Cod penal, numai lit. "a" - părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, prin expunerea la suferințe fizice sau morale), rele tratamente aplicate minorului și punerea în primejdie a unei persoane în neputința de a se îngriji. Astfel, din totalul de 26.890 de asemenea infracțiuni, în 2.115 autorii și victimele au fost soți sau rude apropiate, reprezentând 7,86%. Din interpretarea datelor rezultă că 33,7 % din omoruri au fost săvârșite între membrii familiei, 17,86% tentative de omor au fost săvârșite între membrii familiei și 27,81% dintre loviturile cauzatoare de moarte au fost săvârșite tot între membrii familiei. Situația pe genuri de fapte, se prezintă după cum urmează:

Tabel 3.3. - Ponderea diferitelor tipuri de infracțiuni

Nr. crt.	Infracțiunea	Total general infracțiuni comise	Din care între membrii familiei	Procent %
1	Omor	540	182	33,7
2	Tentativă de omor	431	77	17,86
3	Loviri cauzatoare de moarte	133	37	27,81
4	Pruncucidere	40	40	100
5	Vătămare corporală	7309	525	7,18
6	Vătămare corporală gravă	1187	72	6,06
7	Act sexual cu un minor	288	2	0,69
8	Viol	1100	43	3,9
9	Perversiune sexuală	141	5	3,54
10	Corupție sexuală	136	6	4,41
11	Incest	43	43	100
12	Tâlhărie	3615	4	0,11

Nr. crt.	Infrațiunea	Total general infrațiuni comise	Din care între membrii familiei	Procent %
13	Abandon de familie (numai lit. "a" din art. 305)	11577	1029	8,88
14	Rele tratamente aplicate minorului	77	44	57,14
15	Punerea în primejdie a unei persoane în neputință de a se îngriji	273	6	2,19
TOTAL GENERAL		26890	2115	7,86

(Sursa: www.politiaromana.ro)

Mai multe asemenea infracțiuni au fost comise în București - 268, și în următoarele județe: Hunedoara - 380, Bistrița-Năsăud - 336, Bacău - 300, Brăila - 192, Dolj - 87, Bihor - 75, Mehedinți - 68, Mureș - 51.

Mai puține infracțiuni de violență intrafamilială s-au comis pe raza județelor: Brașov și Timiș câte 2, Ilfov - 3, Teleorman - 7, Alba, Harghita și Sălaj câte 9, Arad și Argeș câte 13.

În cele 2.115 infracțiuni intrafamiliale au fost victime 2.182 persoane, respectiv:

- minori - 852 (39,04%) din care:
  - cu vârsta între 0-14 ani - 570;
  - cu vârsta între 14-17 ani - 282;
- majori - 1.330 (60,95%), din care:
  - femei - 943;
  - bărbați - 387.

Cele 2.182 de persoane au fost victimele următoarelor infracțiuni:

Tabel 3.4. - Ponderea diferitelor infracțiuni în funcție de gen și vârstă

Nr. crt.	Infrațiunea	Victime minori			Victima majori			Total
		Total	Din care		Total	Din care		
			0-14 ani	14-18 ani		Femei	Bărbați	
1	Omor	25	19	6	173	109	64	198
2	Tentativă de omor	3	2	1	79	29	50	82
3	Loviri cauzatoare de moarte	2	1	1	37	19	18	39
4	Pruncucidere	44	44	0	0	0	0	44
5	Vătămare corporală	40	14	26	340	235	105	380
6	Vătămare corporală gravă	4	2	2	75	52	23	79
7	Act sexual cu un minor	2	2	0	1	1	0	3
8	Viol	28	14	14	19	19	0	47
9	Perversiune sexuală	5	0	5	0	0	0	5
10	Corupție sexuală	6	2	4	0	0	0	6
11	Incest	40	22	18	13	13	0	53
12	Tălhărie	0	0	0	4	3	1	4

Nr. crt.	Infracțiunea	Victime minori			Victima majori			Total
		Total	Din care		Total	Din care		
			0-14 ani	14-18 ani		Femei	Bărbați	
13	Abandon de familie (numai lit. "a" din art. 305)	589	401	188	587	461	126	1176
14	Rele tratamente aplicate minorului	55	39	16	1	1	0	56
15	Punerea în primejdie a unei persoane în neputință de a se îngriji	9	8	1	1	1	0	10
TOTAL GENERAL		852	570	282	1330	943	387	2182

(Sursa: www.politiaromana.ro)

Mai mulți minori care au fost victime ale infracțiunilor intra-familiale au avut: D.G.P.M. București - 186, Brăila - 182, Bacău - 56, Mehedinți - 56, Bihor - 51, Mureș - 37, Cluj - 31, iar mai mulți majori victime au avut: D.G.P.M. București - 96 (77 femei + 19 bărbați), Bistrița - Năsăud 332 (330 femei + 2 bărbați), Bacău - 295 (259 femei + 36 bărbați), Dolj - 76 (54 femei + 22 bărbați).

De remarcat că ponderea infracțiunilor comise cu violență în familie o dețin abandonul de familie (art. 305 Cod penal numai lit."a" - părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, prin expunerea la suferințe fizice sau morale), și vătămările corporale, respectiv 1.029 (48,65%) și 525 (24,82 %) de fapte, împreună reprezentând 73,47% (1.554).

Atrage atenția faptul că cei 2.105 autori care au săvârșit infracțiunile intrafamiliale menționate, au fost:

- cu antecedente penale = 386 (18,33 %);
- sub influența alcoolului = 761 (36,15 %);
- bolnavi psihic = 33 (1,56 %);
- toxicomani = 7 (0,33 %);
- alte cazuri = 918 (43,61 %) .

Important de menționat este și faptul că dintre infracțiunile intrafamiliale, 770 au fost comise spontan (36,40%), datorită unor discuții conflictuale privind situația financiară și materială precară, lipsa unui loc de muncă, moșteniri (30 cazuri - 1,41%) sau împărțirea unor terenuri agricole (49 cazuri - 2,31%), nemulțumirea că un membru al familiei nu s-a conformat la anumite solicitări sau a încălcat o anumită cerință (894 cazuri - 42,26%) etc.

În 372 de asemenea cazuri, ceea ce reprezintă 17,58%, mobilul este constituit de gelozie (196) și răzbunare (176), și ale căror consecințe - în majoritatea cazurilor - au fost foarte grave.

Totodată, este important de evidențiat ca la escaladarea acestui fenomen contribuie condițiile socio-economice ale perioadei de tranziție, printre care enumerăm: criza economică, șomajul, scăderea nivelului de trai, neasigurarea unei protecții sociale adecvate, neîndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor de către instituțiile guvernamentale și nonguvernamentale abilitate în domeniu.

De asemenea, și nu în ultimul rând, la aceste cauze se mai adaugă unele imperfecțiuni ale legislației în vigoare, deficiențele existente în sistemul educațional, criza de autoritate în familie și școală, existența unor medii de subcultură și viață necorespunzătoare, proliferarea necontrolată a publicațiilor pornografice sau cu caracter violent, a casetelor video, filmelor de televiziune și cinema cu un astfel de conținut, pe fondul lipsei de educație, îndeosebi cea sexuală, cât și faptul că, destule familii trăiesc în promiscuitate.

4. Legislația românească referitoare la prevenirea și combaterea violenței în familie

Capitolul cuprinde o scurtă prezentare a legilor care se aplica în România în cazurile de violență în familie.

4.1. DE CE A FOST NECESARĂ O LEGE SPECIALĂ PRIVIND VIOLENȚA ÎN FAMILIE?

- pentru a descuraja agresiunii și a schimba mentalitățile existente, care favorizează producerea și perpetuarea actelor de violență în familie;
- pentru a veni în ajutorul victimelor;
- pentru a institui reglementări și sancțiuni pentru fapte nepedepsite până în prezent, cum ar fi abuzul marital sau hărțuirea psihologică;
- pentru a înăspri pedepsele deja reglementate în alte acte normative;
- pentru a elimina consecințele negative pe care fenomenul le are asupra partenerilor, a copiilor în special și a societății în ansamblu;
- deoarece prevenirea și combaterea cu succes a fenomenului violenței în familie necesită intervenția statului și a societății civile.

4.2. PREVEDERI ALE LEGII NR. 217 DIN MAI 2003 PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

- definirea concubinajului și incriminarea violenței săvârșite de concubini; conform articolului 4, capitolul I, efectele legii se aplică și persoanelor "care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și soți";
- prevede specializarea unor persoane din cadrul Ministerului de Interne, Ministerului de Justiție, Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, care să instrumenteze cazurile de violență în familie;
- acționează în domeniul prevenției și probațiunii prin pregătirea specialiștilor pentru lucrul cu agresiunii (programe de terapie și consiliere a agresorilor) și pentru identificarea formelor de abuz (cap. I, art. 6);
- prevede în mod special implicarea comunității locale, în speță prin organele reprezentative (primării, consilii locale) în sprijinirea acțiunilor de combatere și prevenție a violenței în familie (cap. I, art. 7);

- înființarea unui organism la nivel național denumit Agenția Națională pentru Protecția Familiei, care are atribuții în elaborarea, implementarea și aplicarea unei strategii naționale în domeniul violenței în familie, printre atribuții amintim:
  - finanțarea sau, după caz, cofinanțarea programelor specifice în domeniul apărării și consolidării familiei, precum și al îngrijirii și protecției victimelor violenței în familie;
  - avizarea înființării centrelor pentru adăpostirea victimelor violenței în familie, a centrelor de recuperare pentru victimele violenței în familie și a centrelor de asistență destinate agresorilor;
  - includerea apelurilor telefonice pentru cazurile privind violența în familie în cadrul serviciului telefonic de urgență cu număr unic de apel care funcționează potrivit legii;
  - agenția decontează cheltuielile legate de consilierea juridică, psihosocială și cele de eliberare a certificatelor medico-legale pentru victimele violenței în familie, în cadrul programelor specifice prevăzute în lege.
  - înființarea mai multor "Centre pentru adăpostirea victimelor violenței în familie" - adăposturi, care sunt unități de asistență socială, care asigură protecție, găzduire, îngrijire și consiliere victimelor violenței în familie;
  - instituirea măsurii provizorii de îndepărtare a agresorului din locuință - instrument de coerciție împotriva agresorului la îndemâna poliției și parchetului, pentru scoaterea acestuia din locuința comună cu cea a victimei (Capitolul VII, art. 26 și 27).

Prevederile Legii nr. 197/2000 din 13 noiembrie 2000, pentru modificarea și completarea unor dispoziții din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 568 din 15 noiembrie 2000:

- reglementează pentru prima dată violența din familie și recunoaște în premieră pericolul social crescut al acestui tip de violență;
- pedepse majorate pentru infracțiunile săvârșite în cadrul familiei;
- interdicția agresorului de a reveni în locuința familiei;
- punerea în mișcare a acțiunii penale din oficiu;
- incriminează penal **violul domestic** și reglementează corupția sexuală comisă în cadrul familiei.

4.3. CE FACE POLIȚISTUL ÎN CAZUL COMITERII ACTELOR DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE CONFORM LEGII NR.217/2003 ?

- intervine la sesizarea victimei, a altui membru al familie, a unei autorități sau din oficiu (cap. IV, art. 16, al. 2);
- anunță imediat autoritatea competentă la nivel local, în legatura cu situația victimei (cap. IV, art. 16, al. 3).

4.4. CE FACE POLIȚISTUL CONFORM LEGII NR. 218/2002 ?

- polițistului are obligația și dreptul de a interveni fără existența unei sesizări prealabile în cazul luării la cunoștința de existența unei infracțiuni "Polițistul este obligat să intervină și în afara orelor de program, a atribuțiilor sale de serviciu și a competenței teritoriale a unității din care face parte, când ia cunoștință de existența unei infracțiuni flagrante, precum și pentru conservarea probelor în cazul altor infracțiuni a căror cercetare va fi efectuată de organele competente" (cap. III, art. 28, al. 4);

- polițistul trebuie să ia măsurile necesare **"pentru înlăturarea pericolelor care amenință ordinea publică sau siguranța persoanelor, în toate situațiile în care ia cunoștință direct ori când este sesizat despre acestea"** (cap. V, art. 3);
- polițistul trebuie să conducă la sediul poliției pe cei care, prin acțiunile lor, periclitează viața persoanelor, ordinea publică sau alte valori sociale, precum și persoanele suspecte de săvârșirea unor fapte ilegale, a căror identitate nu a putut fi stabilită în condițiile legii; în cazurile nerespectării dispozițiilor date de polițist, acesta este îndreptățit să folosească forța; verificarea situației acestor categorii de persoane și luarea măsurilor legale, după caz, se realizează în cel mult 24 de ore, ca măsură administrativă (cap. V, art. 31, al. 1, lit. b).

4.5. CE PREVEDE CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ ?

- măsura reținerii poate fi luată de organul de cercetare penală și nu poate dura mai mult de 24 de ore (cap. III, art. 143);
- în cazul infracțiunii în flagrant se poate dispune măsura arestării inculpatului (cap. III, art. 148);
- arestarea preventivă este dispusă de judecător numai după ascultarea învinutului în prezența apărătorului și doar atunci când este în interesul urmăririi penale (O.U.G. nr. 109/2003, art. 15).

5. Mituri despre violență

MITUL 1 - NUMĂRUL DE FEMEI VICTIME ALE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE NU ESTE FOARTE CRESCUT.

FAPTE:

- În România anului 2003, aproximativ 800.000 de femei au recunoscut că au suportat violența în familie, sub diferitele ei forme (conform "Cercetării Naționale privind Violența în Familie și la Locul de Muncă", CPE, 2003).
- Milioane de femei suferă în fiecare zi, pe tot mapamondul, din cauza unui abuz fizic, a unei torturi sau din cauza actelor de violență. Conform studiilor Organizației Amnesty International, în India, femeile măritate sunt lovite, bătute și abuzate sexual.
- Aproape 30% din femeile care solicită asistență juridică sunt victime ale violenței în familie (conform informațiilor Comisiei portugheze pe probleme de egalitate în drepturi ale femeii).
- În Statele Unite, între 1,9 și 2,1 milioane de femei sunt victime ale abuzului fizic comis de către partenerii lor. Datele FBI afirmă că fiecare a patra femeie din Statele Unite a trăit cel puțin o experiență de violență în familie de-a lungul vieții ei (conform unei publicații a NIS-USA Women's Consortium, bazată pe informațiile Centrului de Coordonare din Oakland împotriva violenței în familie).
- 30% din crimele comise împotriva femeilor în Statele Unite în 1992, au fost comise de către soț sau de către partener (conform informațiilor FBI).
- În Statele Unite ale Americii, la fiecare 9 secunde o femeie este bătută (conform Fundației pentru prevenția violenței în familie).

MITUL 2 - DACĂ DOREȘTI, ESTE UȘOR SĂ TE DESPARȚI DE AGRESOR.

FAPTE:

- 30% din respondenții la nivel național nu dau șanse femeii victimă a violenței în familie că ar putea să se despartă de agresor (conform "Cercetării Naționale privind Violența în Familie și la Locul de Muncă", CPE, 2003).
- Indiferent de vârstă, nivel de educație sau mediu de rezidență, în anul 2003 aproximativ 60% din femeile victime ale violenței în familie locuiesc împreună cu agresorul, 25% din proprie voință și 35% pentru că nu au unde să plece (conform "Cercetării Naționale privind Violența în Familie și la Locul de Muncă", CPE, 2003).
- Cea mai periculoasă perioadă pentru victimă este atunci când încearcă să pună capăt relației cu agresorul (conform informațiilor statistice ale Departamentului de poliție al statului Michigan, SUA).

- Cauzele care le împiedică pe femei să încheie relația cu agresorul sunt:
  - teama că agresorul se va răzbuna pe victimă sau pe copii;
  - lipsa stabilității financiare și izolarea;
  - presiunea resimțită din partea instituțiilor sociale sau religioase, precum și presiunea resimțită din partea familiei;
  - sentimentele de rușine și perceperea situației ca un eșec personal greu de acceptat;
  - lipsa de experiență a celor care au intervenit în cazurile de violență anterioare;
  - promisiunile agresorului că se va schimba;
  - convingerea că prezența ambilor părinți este absolut necesară creșterii și dezvoltării copiilor. (conform Proiectului "Problemele femeilor în Ucraina", anchetă a Institutului Internațional de Sociologie din Kiev, 1999).

MITUL 3 - PROBLEMA VIOLENȚEI ÎN FAMILIE NU ESTE O PROBLEMĂ SOCIALĂ URGENTĂ.

FAPTE:

- În România, 14,3% din întreaga populație a recunoscut că a fost, cel puțin o dată de-a lungul vieții, victimă a unui tip sau altul de violență în familie. Dacă raportăm această rată în funcție de sex, 17,8% din femei și 10,1% din bărbați au avut de-a lungul vieții statutul de victimă a violenței în familie (conform "Cercetării Naționale privind Violența în Familie și la Locul de Muncă", CPE, 2003).
- La nivelul SUA existau de trei ori mai multe adăposturi pentru animale decât pentru femei la nivelul anului 1990 (conform Comitetului Juridic al Senatului Statelor Unite, 1990).
- Studiile realizate în SUA arată că la fiecare 15 secunde o femeie este bătută. 60 de milioane de femei au fost omorâte în situații de violență a partenerului. 35% dintre femeile care apelează la secțiile medicale de urgență sunt victime ale violenței în familie. În Europa una din 5 femei este agresată în cadrul familiei. 75% dintre femeile care au rupt o relație cu partenerul violent, au fost agresate după ruperea relației, cu consecințe medicale și mai grave. Estimările arată că 1,8 milioane de copii sunt agresati în fiecare an și nu toate cazurile sunt raportate, așa că probabil numărul lor este mai mare decât cel cunoscut.¹⁷
- Datorită problemelor legate de violența în familie, companiile din SUA pierd anual 3-5 miliarde de dolari, reprezentând contravaloarea asigurărilor și scăderii productivității (conform Biroului de Afaceri Interne al SUA).
- Datele statistice arată că aproximativ 40% din crime sunt comise între rude sau persoane apropiate, existând o proporție îngrijorătoare de unu la șapte a crimelor comise de femei asupra partenerilor și soților (adică la șapte crime comise de bărbați asupra partenerelor, există o crimă comisă de femei asupra soților sau partenerilor). Apelul femeilor la crimă este cel mai adesea un ultim resort de auto-apărare sau rezultatul unei stări de disperare produsă de violența partenerului (conform studiilor Institutului de Tineret asupra Femeilor, Familiei și Studiilor de Gen, Moscova, 1999).

¹⁷ Curșeu, P. - "Child abuse and personality disorders" în *Cognition and Development*

MITUL 4 - VICTIMELE SUNT VINOVALE PENTRU ACTELE DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE ÎMPOTRIVA LOR. DATORITĂ ATITUDINII LOR INADECVATE SAU A COMPORTAMENTULUI LOR, ELE MERITĂ SĂ FIE PEDEPSITE PENTRU CĂ NU SUNT OBEDIENTE.

FAPTE:

- În anul 2003, 21% din respondenții la nivel național consideră că femeia este proprietatea bărbaților (conform "Cercetării Naționale privind Violența în Familie și la Locul de Muncă", CPE, 2003).
- Subiecții bărbați sunt de părere că violența în familie este provocată de parteneră - 40% răspunzând cu DA și doar 6% răspunzând cu "NU" (conform datelor Proiectului "Problemele femeilor în Ucraina", anchetă a Institutului Internațional de Sociologie din Kiev, 1999).
- Standardele comportamentale tipice pentru agresorii bărbați sunt:
  - susținător înfocat al rolurilor tradiționale ale bărbatului și femeii;
  - consideră că o femeie ar trebui să-și cunoască lungul nasului;
  - consideră că felul în care se comportă soția sa (sau partenera) provoacă violență;
  - convins că nu are nici o vină, că ea este cea care a determinat conflictul¹⁸.

MITUL 5 - VIOLENȚA ÎN FAMILIE ESTE UN FENOMEN SPECIFIC FAMILIILOR CU UN NIVEL EDUCAȚIONAL SCĂZUT ȘI CU VENITURI REDUSE.

FAPTE:

- În România, proporția persoanelor (atât femei, cât și bărbați), care raportează violența în familie de-a lungul vieții nu diferă semnificativ în funcție de mediul de rezidență (oraș sau sat), de regiunea istorică din care provin, de mărimea localității de rezidență, de nivelul lor de educație, religie sau statut socio-ocupational (conform "Cercetării Naționale privind Violența în Familie și la Locul de Muncă", CPE, 2003).
- Valul de noi îmbogății este în mod special vulnerabil la acte de violență în familie, datorită faptului că bărbații aparținând acestei clase tind să se răzbune pe femeile lor pentru toate eșecurile (conform datelor Institutului de Tineret, Moscova, 1999).

¹⁸*** **Violența în familie: Manual pentru asistente medicale**, publicație a Asociației Canadiene a Asistentelor Medicale, 1995.

6. Probleme etice referitoare la mediatizarea actelor de violență în familie

Jurnaliștii includ în articolele sau relatările lor detalii ale actelor de violență în familie pentru a contextualiza problema socială. Pentru a informa în mod responsabil publicul asupra unei probleme ei ar trebui să răspundă la întrebarea "de ce" are loc un act, o acțiune sau un fapt social.

Atunci când prezintă actele de violență în familie jurnaliștii ar trebui să găsească un echilibru între dreptul victimei și al agresorului la viața particulară și dreptul publicului de a fi informat.

- Jurnaliștii ar trebui să ia în considerare momentele în care este necesar să ofere detalii pentru a face vizibilă o problemă socială și acele momente când o serie de detalii nu ar face decât să adauge un "stigmat" asupra victimei și agresorului.
- Prezentarea detaliată a agresorului este permisă: descrierea fizică a acestuia/acesteia, tipul de violență utilizat, circumstanțele care au condus la manifestarea actului de violență în familie.
- Se poate considera că prezentarea de detalii despre viața particulară a victimei, obiceiurile, prezentarea și caracterizarea ei detaliată nu contribuie la creșterea conștientizării publice asupra problematicii violenței în familie și duc la stigmatizarea acesteia.
- Jurnalistul ar trebui să utilizeze un limbaj adecvat pentru a evita transmiterea explicită a ideii că victima este vinovată de producerea actului de violență în familie.

6.1. DETALII JURNALISTICE CARE AR PUTEA CONDUCE PUBLICUL LA STIGMATIZAREA VICTIMEI

În prezentările lor, jurnaliștii ar trebui să plece de la presupunerea non-vinovăției victimei în actele de violență în familie. Pentru a transmite această idee ei pot să includă în prezentarea mediatizată a actelor de violență în familie următoarele detalii:

1. Victima a avut nevoie de un anumit număr de zile de spitalizare sau de îngrijire medicală;
2. Victima nu era un copil;
3. Victima nu a furnizat motive pentru producerea actului de violență în familie.

EXEMPLU

Asasinat bestial lângă Pașcani

Mama a fost sfârtecată cu un cuțit de bucătărie de tatăl alcoolic chiar în fața fetei de 10 ani

Mica comunitate din comuna Stolniceni Prăjescu de lângă Pașcani, județul Iași, a fost zguduită în seara de joi de un asasinat teribil petrecut chiar pe ulița principală a satului. Vasile Chiriac (34 de ani), aflat într-o stare avansată de ebrietate, și-a înjunghiat nevasta, Lăcramioara Chiriac (31 de ani), în plină stradă, chiar în fața fetei de 10 ani, care urla speriată la oamenii ce priveau împietriți. Soțul, extrem de gelos, își bănuia nevasta că are un amant și s-a dus la el. De supărare, Vasile a plecat la crâșma din sat, unde, după patru păhărele de vodcă "sereleu", s-a făcut praf. În momentul în care a ieșit din local a dat nas în nas cu nevasta, care venea de la o prietenă. A scos din sacoșă un cuțit imens de bucătărie, pe care l-a implantat până în plăsele în toracele femeii, chiar în zona inimii. Fetița lor a văzut întreaga scenă și a mai observat cum mama s-a mai putut târî, horcăind în balta de sânge, dar a leșinat după aproximativ 70 de metri. Femeia a decedat câteva ore mai târziu, la Spitalul Municipal Pașcani. Criminalul a fost arestat ieri după-amiază sub acuzația de omor deosebit de grav și riscă o pedeapsă de minimum 20 de ani de închisoare.

7. "Construcția" știrii despre actele de violență în familie

În general știrile și articolele despre actele de violență în familie pot fi încadrate în categoria "**hard news**", ele având următoarele caracteristici: (a) sunt evenimente care apar între indivizi; (b) sunt dramatice; (c) sunt acțiuni fizice extreme; (d) au intensitate emoțională; (e) perturbă ordinea legitimă; (f) amenință comunitatea; (g) pot fi vizualizate; (h) sunt actuale și concrete; (i) concordă cu preocupările media. Totuși, acest tip de articole ar trebui să fie prezentate în ziare și ca un anumit tip de **problemă socială**, jurnaliștii putând prezenta actele de violență în familie mult mai detaliat, concentrându-se în articolele lor asupra includerii unor aspecte generale, cum ar fi:

1. Prezentarea tendințelor și datelor reale legate de violența în familie la nivel social, inclusiv frecvența cu care ea se manifestă în societate, tipologia formelor de violență în familie, modalitățile de prevenire și combatere a acestor fenomene;

2. Utilizarea genului jurnalistic "de investigație", prin accentuarea variatelor forme de violență în familie, a tipului de persoane implicate în astfel de acte, a formelor de sancționare ale acestor acte, a aspectelor legate de sancționarea agresorilor;

3. Prezentarea detaliată și echilibrată a actelor de violență în familie, cu un accent deosebit pus pe modalitatea în care a fost utilizată forța, amenințarea sau coerciția asupra victimei;

4. Furnizarea de informații despre centrele de asistență a victimelor și despre legislația în vigoare pentru prevenirea și combaterea violenței în familie;

5. Educarea publicului în problema violenței în familie prin includerea unor detalii semnificative referitoare la această problemă socială și evitarea utilizării unui vocabular care să conducă la blamarea publică a victimei.

De asemenea, în construcția unui astfel de articol, jurnalistul ar putea utiliza o serie de **elemente pozitive specifice**:

1. Contextualizarea actului de violență în familie, mai precis, introducerea actului violent intrafamiliar într-un context explicativ. Pentru aceasta pot fi utilizate exemple din interviuri cu experți în problematica violenței în familie pentru a explica caracteristicile actului violent - de exemplu, el este un mijloc utilizat de agresor cu scopul de a-și menține controlul asupra victimei.

2. Recunoașterea deschisă a faptului că violența în familie nu este o problemă personală, ci una cu implicații sociale. Se pot explica consecințele comunitare și sociale ale actelor de violență în familie - siguranța vecinătății, a locului de muncă, costuri ale sistemului sanitar, reducerea productivității muncii și efectele asupra copiilor. În articol mai pot fi incluse adrese ale centrelor de ajutorare a vic-

timelor și elemente de legislație referitoare la prevenirea și combaterea actelor de violență în familie.

3. Accentuarea circumstanțelor apariției actului de violență în familie. Acest lucru este posibil prin introducerea în relatare a opiniei exprimate de organele abilitate (poliția, medici legiști) și a părerii reprezentanților acestora cu privire la faptul că actul în sine se circumscrie sau nu definiției actelor de violență în familie. O modalitate ar putea fi și plasarea actului de violență în familie într-un context mai larg, care poate sau nu să includă o prezentare "detaliată" a actelor de violență în familie, ceea ce presupune utilizarea mărturiei polițiștilor, asistenților sociali, a avocaților. În fapt, actele de violență în familie nu trebuie să fie prezentate ca tragedii inexplicabile, imprevizibile.

EXEMPLU

Ucisă cu bestialitate sub ochii celor trei copii, toți minori

Culmea e ca polițiștii l-au avut practic în mână pe presupusul asasin, însă "grație" tergiversării raportului medico-legal, a cărui întocmire a durat mai bine de trei luni (!), principalul suspect, concubinul victimei, a dispărut fără urmă împreună cu doi dintre copii.

Un caz înfricoșător, inițial cu șanse reduse de rezolvare, a fost soluționat recent de criminaliștii timișoreni. Este vorba despre o cumplită crimă petrecută la începutul anului în curs într-un imobil din Timișoara, caz puțin mediatizat, întrucât în prima fază a cercetărilor s-a crezut că ar fi vorba despre un deces accidental, produs în condiții neclare. Datele problemei aveau să se schimbe radical o dată cu finalizarea raportului medico-legal, pentru întocmirea căruia, în mod cu totul bizar, legiștii au avut nevoie de mai bine de trei luni (!), timp suficient ca asasinul să se facă nevăzut. Potrivit inspectorului principal Dumitru Pavel, purtătorul de cuvânt al IPJ Timiș, la data de 25 ianuarie a.c. mai mulți locatari ai imobilului situat pe strada Căciulata nr. 8 din Timișoara au anunțat poliția în legătură cu scandalul monstru care răbufnea prin pereții apartamentului locuit de Minerva Rostaș (30 de ani) și concubinul ei, Sava Bacica (34 de ani). Când a descins la adresa în discuție, echipa de polițiști a avut o adevărată surpriză: tânăra femeie zăcea întinsă fără viață pe un pat... Cum scandalurile și bătăile erau la ordinea zilei în casa celor doi, primul luat la întrebări a fost bărbatul cu care Minerva își ducea traiul și cu care avea trei copii de vârste mici, de 6, 8 și 12 ani. Sava Bacica a declarat că nu are idee cum a murit femeia sa, servindu-le oamenilor legii o poveste încâlcită fără cap și coadă. În absența unor indicii incriminatoare clare (victima nu prezenta semne evidente de agresiune), polițiștii au fost nevoiți să-l lase în pace pe posibilul suspect cel puțin până în momentul în care ancheta urma să prindă cheag. Finalizarea necropsiei și a testului histopatologic avea să clarifice toate necunoscutele cazului. Verdictul e fără dubiu: crimă! S-a stabilit că moartea femeii a survenit prin asfixie mecanică, mai exact victima a fost strangulată cu un material textil (se presupune că ar fi vorba despre un batic), iar căile respiratorii i-au fost obturate (acoperite de criminal cu mâna). Imediat ce au avut confirmarea asasinatului, zilele trecute polițiștii au bătut la ușa principalului suspect, concubinul victimei, pentru a-l pune în fața faptului împlinit. Surpriză din nou! Sava Bacica dispăruse fără urmă de la domiciliu imediat după demararea anchetei. S-a stabilit că pe doi dintre copii (cei mici) îi luase cu el, iar fetița de 12 ani fusese dată spre îngrijire bunicilor. În baza noilor probe, criminaliștii au conturat posibilul scenariu al crimei. După un nou scandal monstruos, bărbatul a luat un batic cu care și-a strangulat consoarta. Cum probabil aceasta se zbătea să scape din strânsoare, ca să fie sigur că a terminat cu ea i-a acoperit nasul și gura cu palma până când aceasta nu a mai mișcat. Totul s-a petrecut sub privirile îngrozite ale celor trei copii, martori muți ai atrocității. Polițiștii spun că fata cea mare era extrem de speriată când s-a realizat descinderea inițială, motiv pentru care probabil nu a suflat o vorbă despre drama la care a asistat. IPJ Timiș a anunțat că Sava Bacica, dispărut fără urmă împreună cu ceilalți doi copii, a fost dat în urmărire generală și în consemn la frontieră, iar pe numele său procurorii au emis o ordonanță de reținere pentru comiterea infracțiunii de omor.

4. **Includerea în articol a unor exemple de indicii, semne care sunt, de obicei, premergătoare actelor de violență în familie.** Pentru aceasta în redactarea articolului se poate pleca de la unele întrebări de genul: Au existat semne de avertizare legate de violența în familie? (întrebări adresate prietenilor de familie sau colegilor de muncă ai victimei și agresorului) Agresorul era o persoană geloasă/obișnuia să bea? Victima a prezentat și anterior semne de lovire pe care nu le-a justificat? Anterior victima părea a fi deprimată sau retrasă din motive inexplicabile? Ce reacție a avut agresorul după mediatizarea comiterii actului de violență în familie?

Pentru că agresorii tind să izoleze victimele de lumea externă, ziaristul poate să își pună întrebări de genul: Cum se raporta agresorul la activitatea victimei? Victimei i se permitea să-și viziteze familia sau/și prietenii? Agresorul venea deseori la locul de muncă al victimei? Cuplul era mereu împreună?

EXEMPLU

O femeie din Iași a fost bătută până i-au murit gemenii din pântec

Conducerea Inspectoratului de Poliție al județului Iași s-a autosesizat, ieri la prânz, în cazul Mariei Moroi din satul Cozmești, comuna Stolniceni Prajescu, care ar fi fost agresată de șotul acesteia. Femeia era însărcinată în luna a șaptea și avea gemeni. Duminică seara, între cei doi s-a iscat un scandal, iar șotul și-a "pedepsit" nevasta lovind-o fără milă cu pumnii și picioarele în burtă până când cei doi prunci au murit în pântec. Maria Moroi a fost internată în stare gravă la Spitalul de Obstetrica și Ginecologie "Ghica Vodă" din Iași, unde a fost supusă unei complicate intervenții chirurgicale pentru a-i fi salvată viața. Până ieri după-amiază, Ilie Moroi nu a fost interogat de polițiști, pe motiv că "urmează ca un medic legist să facă legătura de cauzalitate. Noi ne-am autosesizat. Nimeni din familie nu ne-a anunțat. Un echipaj de la Serviciul Judiciar este la maternitate, să stea de vorbă cu femeia după ce își revine după operație", după cum ne-a declarat comisarul-șef Ioan Bodia, ofițerul de relații cu mass-media din IPJ Iași.

5. **Atunci când o victimă a violenței în familie este interviuată jurnalistul ar trebui să țină cont sau să ia în considerare nevoia de siguranță și confidențialitate a celui/celeii interviuate.** Pentru aceasta el ar trebui mai întâi să întrebe victima dacă este de acord cu utilizarea numelui ei în articol și dacă ea/el consideră că acest lucru ar proteja-o/l-ar proteja pe ea/el și pe familia ei/lui.

În general se consideră că acoperirea mediatică este inadecvată atunci când perpetuează mituri și stereotipuri legate de violența în familie. De aceea, jurnalistul ar trebui să evite utilizarea **unor elemente cu un potențial impact negativ** în construcția unui astfel de articol, de tipul:

1. **Evitarea desemnării actelor violente intrafamiliale cu termenul de "probleme ale unui cuplu", "probleme de cuplu".** Pentru aceasta ar trebui să se evite utilizarea enunțurilor care descriu un astfel de act violent drept "o căsătorie cu probleme", pentru că acest tip de exprimări descriu în mod inadecvat violența în familie ca pe o problemă apărută între doi oameni și ascunde faptul că agresorul poartă responsabilitatea actului violent. O acoperire adecvată în prezentarea media, mai exact în articolele de presă, ar trebui să implice precizarea gravității actelor agresorului. Este mai bine să se evite utilizarea unor sintagme precum: "discuție în cuplu", "ceartă", "dispută" pentru că ele nu accentuează caracterul violent al actului.

2. **Nu ar trebui pus un accent deosebit pe aspecte legate de comportamentul victimei și nu ar trebui utilizat un limbaj care să blameze victima.** În prezentarea media a unui astfel de act jurnalistul ar trebui să plece de la supoziția că victima dintr-o relație în care este folosită violența în familie nu este vino-

vătă pentru manifestarea unui astfel de comportament. Dacă sunt utilizate întrebări legate de comportamentul anterior al victimei atunci se poate transmite ideea că jurnalistul presupune că ea (victima) ar fi într-adevăr vinovată de manifestarea unor astfel de acte și că agresorul este într-o anumită măsură justificat pentru acțiunea sa violentă. Mult mai adecvat ar fi ca jurnalistul să se concentreze în articolul său pe prezentarea acțiunilor agresorului și să contextualizeze acțiunile de prevenire și combatere a violenței în familie la nivelul societății, ca întreg și al comunității în care aceasta s-a manifestat. Se consideră că, în general, opiniile și comentariile personale ale jurnaliștilor pot fi formulate astfel încât ele să transmită aplicarea unui "stigmat" asupra victimei și am avea astfel de-a face cu o mediatizare dezzechilibrată a actului de violență în familie.

De exemplu: Nu ar trebui ca jurnalistul să pună (nici măcar implicit) întrebarea "De ce a suportat victima aceste acte repetate de violență?", ci să o înlocuiască cu o întrebare de tipul, "Care au fost condițiile care au împiedicat-o să declare deschis existența unor abuzuri?"

3. Nu ar trebui ca articolele să conțină indicații sau presupoziii (explicite și/sau implicite) că apartenența la un anumit gen, o anumită vârstă, nivel de instrucție, ocupație, etnie sau religie predispun un individ să se manifeste violent intrafamilial. Astfel, se consideră că într-un material de presă accentuarea apartenenței victimei sau agresorului la un anumit nivel de instrucție, etnie, religie, un anumit gen etc., duce în fapt la perpetuarea stereotipurilor legate de violența în familie prin intermediul mass media.

4. Ar trebui evitată utilizarea într-o modalitate emoțională a citării surselor legate de victimă sau agresor sau a citării surselor care nu transmit informații semnificative legate de actul de violență în familie. Se consideră astfel că, în acoperirea mediatică a actelor de violență în familie citarea surselor trebuie să fie foarte exactă pentru că alegerea surselor și "încrucșarea" lor poate oferi o anumită tendință în prezentarea generală. Deși este important să se intervieveze membrii familiei, prietenii și colegii de serviciu, jurnalistul ar trebui să aibă permanent în vedere faptul că poate evita să discute în termeni exclusiv negativi despre agresor și victimă. Rezultatul previzibil ar fi un material de presă în care nu este oferită o imagine adecvată a actului de violență în familie. De asemenea, jurnalistul ar trebui să evite utilizarea ca "surse" a persoanelor din familie sau din anturajul victimei și agresorului care discută în termeni negativi despre persoanele decedate în cursul acestor acte.

EXEMPLU

Înnebunit de furia geloziei și influențat de mama sa,

Un tânăr și-a ucis soția pentru că... se spăla și făcea curățenie în casă

O crimă abominabilă a zguduit comuna doljeană Tuglui. Orbit de gelozie, sub influența părinților, un tânăr de 24 de ani și-a ucis soția, de numai 19 ani, cu cinci lovituri de cuțit. Criminalul s-a dus câteva ore mai târziu la postul de poliție, unde s-a autodenunțat. În urma lor a rămas o fetiță de patru ani, care de acum va fi crescută de bunicii din partea mamei. Revoltați, sătenii spuneau că aceeași soartă o merita și criminalul. Comuna Tuglui, situată nu departe de Craiova, a fost teatrul unei tragedii despre care sătenii spun că nu-și amintesc când s-a mai întâmplat una asemănătoare. În urmă cu cinci ani, Florin Gheorghe s-a căsătorit cu Marinela Butu. Cum e tradiția la țigani, cei doi s-au cununat pe când ea avea 14 ani, iar el 19. La un an de la acel eveniment, a venit pe lume Alina. În anii care au trecut, între Florin și Marinela s-au iscat unele certuri, dar apropiații spun că totul era în limitele normalului. El era dintr-o familie săracă, spre deosebire de părinții fetei, care au o gospodărie destul de bine pusă la punct. Aceștia au două case, situate față în față, pe aceeași uliță, iar lângă unul din imobile se afla bordeiul părinților lui Florin Gheorghe. Din acest motiv părinții fetei n-au fost de acord cu acea căsătorie, dar până la urmă au acceptat să facă pe placul fetei.

O minte bolnavă a distrus o familie

Sătenii spun că în ultimul timp Florin Gheorghe o luase razna. "Am fost coleg cu el la atelierul auto. Făcea chefuli întruna. Lua tăvi cu mici și navete cu bere și se distra cu prietenii și frații lui noapte de noapte, c-avea bani de la atelier. Lua și curve, pe care tot el le plătea". Marinela era o fată înaltă și foarte frumoasă. Îi plăceau curățenia și igiena. Sătenii din zonă spun că tot timpul spăla rufe, făcea ordine prin casă și se schimba de câteva ori pe zi. Acest lucru a trezit suspiciunile soacrei sale. Țiganka bătrână a început să bage zâzanie cum că fata ar iubi alt bărbat, de vreme ce se primenește toată ziua. Florin și frații săi au dat crezare spuselor țigăncii care-i crescuse. La sfârșitul săptămânii trecute, între Florin și Marinela s-a iscat un scandal monstru pe această temă, el acuzând-o că se ține cu altul. Fata, nevinovată și mult mai bine educată, a refuzat să admită ideea unei astfel de discuții. Cei doi au hotărât să se despartă, lucru care s-a și întâmplat. El s-a mutat în cocioaba de peste drum, a părinților săi, iar puțin mai târziu a descins în curtea casei nevastei sale, unde împreună cu frații săi au amenințat-o pe Marinela și, ca să fie mai convingători, i-au spart geamurile de la mașină. Apoi au plecat.

Ultimul act al tragediei - crima

În acel moment, tânăra nu se aștepta la ceea ce avea să urmeze. Luni, după miezul nopții, soțul orbit de gelozie s-a strecurat în curtea casei în care locuia soția sa cu un cuțit în mână și, de acolo, în interior. Pentru asta el a urcat pe acoperiș, a dislocat două țigle și a pătruns prin pod, pentru că ușa casei era încuiată. Tiptil, asasinul a intrat în camera în care Marinela dormea și, fără să spună un cuvânt, a început s-o lovească cu furie, înjunghiind-o în somn. Din cele cinci lovituri de cuțit, fatale au fost două: cea care i-a secționat gâtul și cea care i-a străpuns inima. Sângele a țâșnit peste tot, iar tânăra, lipsită de orice apărare sau șansă, a murit pe covorul din mijlocul camerei, cu perna în brațe, într-o baltă de sânge. La numai 19 ani, în urma sa a rămas o copilă despre care vecinii spun că, dacă ar fi fost acasă, criminalul o omora și pe ea. După ce Marinela și-a dat ultima suflare, asasinul s-a dus în cealaltă cameră, unde a răscolit totul în căutarea aurului și banilor. El a luat chiar și o parte din hainele victimei. După vreo trei ore, pe la 3.30, s-a dus la postul de poliție, a bătut la poartă, iar când ofițerul de serviciu l-a întrebat ce s-a întâmplat, criminalul a spus: "Am făcut o faptă și am venit să vă spun". El a fost reținut imediat, ieri fiind prezentat Tribunalului Dolj pentru emiterea mandatului de arestare preventivă. Încadrat la omor calificat, Florin Gheorghe riscă de la 15 la 25 de ani de închisoare. Părinții fetei au fost anunțați, tot ieri dimineață, și au plecat cu primul avion din Spania spre România.

În interviuarea vecinilor și a colegilor de serviciu jurnalistul ar trebui să țină cont de caracterul privat al acestor acte, la posibilitatea ca aceștia să ofere declarații centrate pe ideea de "șoc", "lucru incredibil" etc. Dacă un vecin sau un coleg de serviciu nu deține informații sigure legate de actul de violență în familie, atunci el/ea nu ar trebui utilizat ca "sursă" în articolul despre actul de violență în familie.

O acoperire echilibrată în media a actelor de violență în familie ar trebui să implice includerea în articole a opiniilor despre violența în familie exprimate de experți și reprezentanți ai instituțiilor statului, implicate în prevenirea și combaterea actelor de violență în familie.

5. Jurnaliștii ar trebui să evite să trateze în articole actele de violență în familie ca "tragedii inexplicabile", care nu pot fi cuprinse într-un plan de acțiune comunitar. Se poate considera că o astfel de acoperire mediatică a actelor de violență în familie care ar transmite sentimentul de lipsă de speranță și de imposibilitate de a acționa în astfel de cazuri ar presupune inexistența unui minim apel la factorii comunitari de decizie. De fapt, așa cum prevede legislația în vigoare există o serie de mecanisme și pârgii prin care acțiunile de combatere și prevenire a actelor de violență în familie pot fi eficiente la

nivel comunitar. De aceea ar trebui ca acest tip de articole să conțină informații referitoare atât la legislația în vigoare, cât și la instituțiile statului abilitate să se implice în astfel de acte.

7.1. REGULI DE CARE JURNALISTUL AR TREBUI SĂ ȚINĂ CONT ATUNCI CÂND SCRIE UN ARTICOL DESPRE VIOLENȚA ÎN FAMILIE (pe scurt):

1. Utilizați un limbaj adecvat: de exemplu, violul sau atacul sexual, nu înseamnă "sex", chiar dacă agresorul este soțul victimei; obiceiurile abuzive, agresive, nu pot fi desemnate cu un astfel de termen ca: "legătură amoroasă".
2. Evitați limbajul care poate sugera, în vreun fel, că victima ar fi vinovată pentru ceea ce s-a întâmplat.
3. Evitați focalizarea exagerată a relatării legate de actul de violență în familie asupra aspectelor legate de statusul socio-economic sau etnia victimei și agresorului: ar trebui să se țină cont de faptul că violența în familie este o problemă socială, o problemă publică, ce depășește diferențele de etnie, clasă sau cultură.
4. Pentru a dobândi încrederea victimei și a membrilor familiilor în care au avut loc acte violente este nevoie de o anumită perioadă de timp și de explicația rolului dumneavoastră.. Explicați-le acestor victime ce tip de reportaj/articol de presă intenționați să scrieți. Eventual chiar arătați victimei exemple de articole pe aceeași temă pe care le-ați scris anterior.
5. Victima ar trebui să fie informată de conținutul materialului de presă. De aceea, arătați victimei bucăți din articol, din relatarea poveștii sale, înainte ca aceasta să fie publicată. După ce aceasta citește și înțelege intențiile jurnalistice ale investigației, este posibil ca ea să decidă să vă împărtășească mai multe detalii despre ceea ce s-a întâmplat.
6. Când descrieți atacul, încercați să fiți echilibrat în raportul dintre text și datele statistice sau/și exemplificările grafice incluse. Prea multe, pot fi nejustificate, în timp ce prea puține pot să nu ofere puncte de sprijin în explicarea cazului și în special a cauzei victimei.
7. Includeți orice fel de informații care îi pot ajuta pe alții să evite comiterea unor astfel de acte de violență în familie.
8. Oferiți informații și adrese de contact referitoare la instituțiile care pot să asiste și să ajute victimele și pe ceilalți membri ai familiei aflați în dificultate.
9. Cereți acordul victimei pentru materialul publicat.

7.2. FOTOGRAFIA DE PRESĂ

1. Persoanele decedate sau aflate în stare de inconștiență nu trebuie fotografiate în nici o circumstanță.
2. Fotografierea victimelor actelor de agresiune în familie - îndeosebi a copiilor minori - implică ca fotoreporterul să obțină o aprobare scrisă de la acestea sau de la reprezentanții lor legali.

8. Intervievarea victimelor actelor de violență în familie

Atunci când o victimă își dă acordul pentru un interviu, jurnaliștii ar trebui să ia în considerare dificultățile de abordare ale unei persoane care suferă încă de trauma post-act de violență. Jurnalistul nu ar trebui să plece de la presupunerea că victimă sau un membru al familiei victimei nu vrea să vorbească cu jurnalistul; deseori, ei sunt dornici să-și împărtășească experiența și amintirile unui jurnalist.

8.1. SUGESTII GENERALE PENTRU INTERVIEWAREA VICTIMELOR VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

1. Ar trebui să se știe ceea ce trebuie să se spună. Jurnalistul ar trebui să accentueze punctele pe care trebuie să le atingă în discuție și, cel mai important, ce vocabular alege să utilizeze pentru a evita blamarea suplimentară a victimei. El ar trebui să se asigure că persoana care urmează a fi interviuată înțelege termenii interviului. Pentru orice eventualitate, ar trebui să facă precizarea expresă: "Acesta este un interviu pentru un reportaj pe care urmează să îl scriu. Ceea ce spuneți va apărea în ziar, alături de numele dumneavoastră, dacă sunteți de acord ca acesta să fie publicat.", din când în când persoanei interviuate trebuie să i se reamintească acest aspect.

2. Ar trebui realizate contacte și obținut acordul. Jurnalistul ar trebui să facă mai întâi o prezentare generală a sa și a instituției de presă în care lucrează. El ar trebui să-și exprime părerea de rău pentru circumstanțele producerii actului de violență intrafamilială și speranța că va prezenta punctele de vedere importante pentru victimă. "Îmi pare rău pentru ceea ce vi s-a întâmplat."/"Îmi pare rău pentru pierderea suferită.". Acesta ar putea fi un început bun pentru o conversație cu o victimă a violenței în familie/cu o rudă apropiată a unei victime a violenței în familie, care nu a supraviețuit.

3. Ar trebui ca jurnalistul să manifeste o abordare flexibilă. Jurnalistul ar trebui să se ofere să realizeze interviul atunci când victima este pregătită. Jurnalistul ar trebui să țină cont că acest lucru implică un interval de timp diferit, mult mai lung decât s-a crezut inițial. Rezultatul va fi o comunicare mult mai deschisă și un interviu mult mai bun. Jurnalistul ar trebui să acorde atenție propriilor sale emoții pe parcursul interviului și să lase să se întrevadă, într-o oarecare măsură, și în reportajul pe care îl construiește, menținându-se, desigur, în limitele profesionalismului jurnalistic. Presupoziția generală în acest caz este simplă: "După cum dumneavoastră ați fost emoționat, aceleași șanse le au și cititorii articolului dumneavoastră".

4. Ar trebui stabilite o serie de reguli fundamentale. Jurnalistul ar trebui să permită un anumit control al victimei asupra desfășurării interviului, mai ales în legătură cu locul unde se va ține interviul și cu ce anume se va discuta. Jurnalistul ar trebui să se asigure că victima îl cunoaște ca reporter și nu ca prieten, pentru că scopul său este să o ajute să-și spună povestea - și să facă acest lucru în modalitatea

pe care o dorește. Jurnalistul ar trebui să obțină acordul de a nota ceea ce victima îi relatează sau de a înregistra interviul pe bandă magnetică. Întotdeauna el ar trebui să ofere notele de interviu și să obțină numerele de telefon și adresa persoanei intervievate, astfel încât să o poată recontacta în cazul în care vrea să clarifice unele aspecte.

5. Ar trebui urmată o anumită structură a interviului. Jurnalistul ar trebui să facă, atât cât este posibil, o cronologie a evenimentelor, începând, de exemplu, prin a afla când au apărut pentru prima dată probleme în relație. El ar trebui să obțină cât mai multe detalii posibile. Atunci când s-a/s-au întâmplat incidentul/incidentele, mai era cineva prezent? Victima a chemat poliția? Poliștii au venit, și dacă da, cum au intervenit? Au arestat agresorul? etc. Dacă au avut loc mai multe incidente și acte de violență în familie, jurnalistul ar trebui să le organizeze cronologic. Este posibil ca nimeni să nu își mai amintească datele exacte, dar cel puțin el poate încerca să afle perioada anului în care s-au petrecut respectivele incidente: Era iarnă sau vară? Era înainte Crăciunului sau după? Datele aproximative pot avea o importanță crucială în localizarea documentelor și în coroborarea acestor amănunte cu informațiile obținute de la alți martori.

6. Ar trebui obținute informații de la cât mai multe surse. Întotdeauna jurnalistul ar trebui să ceară nume și date de contact despre alte persoane care pot avea informații: rude, prieteni - fie ai victimei, fie ai agresorului, fie ai ambilor - colegi de cameră, colegi de serviciu, asistenți sociali pe care victima, eventual, i-a contactat, organizații non-guvernamentale care sprijină victima etc. Fiecare interviu poate oferi patru sau cinci potențiali martori, fiecare având propria sa optică din viziunea de ansamblu asupra actului violent.

7. Ar trebui, eventual, oferit un ajutor în investigația cazului. Atunci când jurnalistul interviează membrii familiei în care s-a produs actului violent, aceștia ar trebui întrebați despre existența oricărui document pe care eventual l-au găsit printre lucrurile victimei, mai ales dacă aceasta a decedat ca urmare a producerii actului violent. Membrii familiei pot avea certificate medico-legale sau copii ale acestora, procese verbale ale poliției, ordine de restricție, rapoarte ale Direcției pentru Protecția Copilului, cereri pentru adăpostire etc. - oricare dintre acestea putând oferi mai multe informații și explicații pentru ceea ce s-a întâmplat. Este recomandabil ca jurnalistul să nu ia unica copie a unui document, ci o copie a acestuia.

8. Victima trebuie prezentată ca o ființă umană. Mai ales atunci când victima actului de violență în familie a decedat ca urmare a acestui act, jurnalistul trebuie să ceară rudelor/prietenilor cărora le ia interviu, fotografiile ale acesteia (victima). Fotografiile sunt importante pentru că ele oferă un element uman tragediei. Jurnalistul ar trebui să ceară întotdeauna permisiunea înainte de a publica oricare dintre aceste fotografii. În schimb, nu se fotografiază victima decedată, aflată în stare de inconștiență sau în imposibilitatea de a-și da acordul pentru a fi fotografiată. Întotdeauna jurnalistul ar trebui să țină cont de existența unor limite ale decenței umane, chiar și atunci când victima - mutilată sau desfigurată - este de acord ca ea să fie fotografiată.

9. Ar trebui oferite informații de context legate de actul de violență în familie. Jurnalistul trebuie să fie empatic în raport cu nevoile victimei și de aceea, de exemplu, el poate să o întrebe la ce servicii de ajutorare a victimelor a făcut apel și care au fost rezultatele apelului său.

10. Ar trebui păstrată legătura cu victima sau cu martorii intervievați. Jurnalistul trebuie să ceară permisiunea de a lua din nou legătura cu victima/victimele, ulterior, după realizarea interviului, și să o/să îi roage să îl contacteze dacă își amintesc un alt amănunt important legat de actul de violență în familie. Uneori, după ce jurnalistul pleacă, persoanele intervievate încep să-și amintească amănunte și detalii ale actului violent sau incidente asemănătoare petrecute în trecut; de aceea, este bine ca jurnalistul să se asigure că poate fi găsit pentru a primi noile informații.

11. Amânarea sau refuzul unui interviu nu ar trebuie blamate în articolele redactate de jurnalist. Pentru aceasta jurnalistul ar trebui să ia în considerare următoarele aspecte:

1. Uneori nu puteți evita "intruziunea" în tristețea cuiva. Dacă trebuie să amâne interviul, fie pentru o perioadă limitată de timp, fie pentru una nelimitată, jurnalistul ar putea să-și amintească de faptul că ar trebui să fie sensibil și respectuos în abordarea sa.
2. Dacă cineva nu dorește să vorbească cu jurnalistul, acesta ar trebui să rămână în continuare politicos. El nu ar trebui să uite să-și lase cartea de vizită sau datele de contact; la un moment dat, persoana respectivă s-ar putea decide totuși să vorbească cu un reporter, iar cel sunat va fi cel care a făcut cea mai bună impresie.

8.2. NOMINALIZAREA VICTIMEI ACTELOR DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE

În general se consideră că utilizarea nominalizării sau imaginilor poate duce la o mai mare profunzime și personalizare a articolului despre actul de violență în familie. Atunci când jurnaliștii acoperă prin relatarea lor un act de violență în familie este important să ia în considerare dreptul la viață particulară al victimei. De aceea:

1. Numele victimei și imaginile cu aceasta ar trebui să fie publicate numai cu acordul victimei și după ce jurnalistul s-a asigurat că aceasta înțelege pe deplin ce înseamnă acest lucru. În cazul în care victima a murit, nominalizarea victimei se poate face doar cu acordul membrilor apropiați ai familiei.

2. Ar trebui ca jurnalistul să răspundă la întrebarea: "O știre despre un act de violență în familie este mai credibilă atunci când este utilizat numele real al victimei?". În acest caz răspunsul poate fi nuanțat.

8.3. PRINCIPII CARE AR PUTEA FI INCLUSE ÎN REALIZAREA UNUI INTERVIU ETIC CU FEMEILE CARE AU FOST VICTIME ALE VIOLENȚEI ÎN FAMILIE

8.3.1. REGULI GENERALE

1. Nu faceți rău! - nu luați nici un interviu care ar putea contribui la înrăutățirea situației victimei pe termen lung sau scurt.
2. Aprofundați subiectul și apreciați riscurile - învățați despre riscurile asociate cu violența în familie și familiarizați-vă cu situația fiecărei victime înainte de realizarea interviului.
3. Oferiți informații suplimentare și nu faceți promisiuni pe care nu le puteți onora - fiți pregătit/ă să oferiți informații despre sprijinul sanitar, legal, social și serviciile de asistență socială și oferiți referințe în acest sens dacă sunt cerute.
4. Alegeți cu grijă (adecvat) componența membrilor echipei jurnalistice.
5. Asigurați anonimatul și confidențialitatea celor declarate - protejați identitatea și confidențialitatea victimei intervievate pe parcursul întregului proces de întrevvedere - din momentul în care ea este contactată, până în momentul în care acest caz este făcut public.
6. Obțineți un consimțământ în cunoștință de cauză - asigurați-vă că fiecare persoană intervievată înțelege în mod clar conținutul și scopul interviului, modalitatea în care urmează a fi utilizată în viitor informația, dreptul ei de a nu răspunde la unele întrebări, dreptul de a întrerupe interviul în orice moment și dreptul de a limita oferirea de informații în orice moment.

7. Ascultați și respectați opiniile fiecărei victime despre situația proprie și despre riscurile la care se expune în ceea ce privește siguranța sa - recunoașteți faptul că fiecare victimă are preocupări diferite și că modalitatea în care ea se raportează la acestea poate fi diferită de modalitatea în care alții le evaluează.
8. Nu retraumatizați o victimă! - nu puneți întrebări care au intenția de a determina un răspuns emoțional. Fiți gata să răspundeți la stările de temere ale unei victime și gata să îi oferiți sprijin, să o încurajați.
9. Fiți gata pentru o intervenție de urgență - fiți gata să acționați dacă o victimă declară că ea este într-un pericol iminent.
10. Utilizați în scopuri constructive informațiile obținute - utilizați informațiile într-o modalitate care este în beneficiul victimei sau care duce la dezvoltarea unor politici sociale pozitive și intervenții pozitive pentru victimele violenței în familie în general.

Utilizați investigația dumneavoastră pentru a face schimbări! Vă puteți asuma un rol social într-o problemă socială delicată.

8.3.2. REGULI SPECIFICE

1. Odată ce ați terminat investigația, adunând informații, pe cât posibil din cel puțin două surse, puteți să scrieți reportajul/ancheta. Descrierea cazului trebuie să fie scurtă și să conțină numai informații factuale pe care știți că le puteți dovedi. Probabil cel mai bun format este cel care cuprinde o cronologie a incidentelor, incluzând aici: faptul că poliția a fost sau nu chemată, dacă da, cum au acționat polițiștii, dacă s-au făcut arestări, care este statutul agresorului în momentul scrierii reportajului, dacă a avut loc sau nu un proces, dacă s-a dat o sentință, dacă da, care este aceasta etc.
2. Dacă doriți să includeți o analiză a propriilor dumneavoastră descoperiri sau vreți să faceți o serie de recomandări în cadrul articolului, acestea trebuie să fie separate de descrierea cazului. Prezentarea cazului trebuie să se bazeze pe fapte și orice opinie trebuie să fie separată de prezentarea simplă/directă a acestui caz.
3. Oferiți, cu această ocazie, orice fel de informații care pot fi utile pentru alte potențiale victime ale violenței în familie: faceți cunoscută legislația menită să prevină și să combată fenomenul; arătați, în primul rând, că există o astfel de lege (Legea nr. 217/2003) și schițați, în câteva cuvinte, principalele elemente ale acestei legi și cum poate fi ea aplicată în folosul cetățenilor în dificultate. Oferiți informații despre "circuitul" pe care poate să îl urmeze o victimă a violenței în familie, de la poliție, la scutirea plății taxei necesare la Institutul Medico-Legal și până la oferirea de informații utile despre activitatea unor ONG-uri și existența adăposturilor în care se pot "refugia" victimele actelor de violență în familie. Orice adresă sau număr de telefon poate fi, uneori, esențiale și chiar vitale pentru o victimă - în special cea care este o victimă a violenței în familie.
4. Nu în ultimul rând, aveți oportunitatea de a vă exprima propria dumneavoastră opinie cu privire nu doar la actul violent prezentat, ci și la fenomenul social ca atare. Puteți analiza ce "merge bine" și ce "merge prost" în sistemul legislativ și în cel al protecției sociale, care sunt mentalitățile românești și cum ar putea fi ele schimbate, dacă este nevoie de o schimbare și cum pot acționa femeile, în special, pentru a nu mai cădea victime ale violenței în familie.

9. Aspecte privind statutul copiilor implicați în actele de violență în familie

1. Regula confidențialității și secretului identității

- Nu publicați și nu faceți publice numele și identitatea copiilor implicați în actele de violență în familie;
- Nu dezvăluiți locul unde se găsesc aceștia;
- Nu utilizați un limbaj din care să rezulte posibilitatea blamării ulterioare a copiilor și atașarea unui stigmat negativ asupra lor din partea comunității.

2. Regula consimțământului

- Obțineți consimțământul părinților sau al reprezentanților legali înainte de a introduce informația despre copii în știrea sau articolul despre violența în familie;
- Asigurați-vă că părinții sau reprezentanții legali sunt de acord cu modalitatea în care informațiile legate de copii sunt introduse în știrea sau articolul despre violența în familie înainte ca articolul să fie publicat.

3. Citarea "surselor" copii și interviuarea lor

- Copiii nu sunt adulți în miniatură; fiți conștienți de impactul pe care îl poate avea asupra copiilor faptul de a fi fost martorii unui act violent în familie; copiii sunt mai vulnerabili la traumă din cauza vârstei și a dependenței lor; astfel de traume, istoria unei familii cu probleme, poate să crească riscurile pentru copiii respectivi;
- Copiii traumatizați pot dori să spună povestea lor, însă este posibil să nu fie în interesul lor să fie intervievați, deoarece în unele împrejurări o astfel de experiență (interviul) le poate spori/exacerba vulnerabilitatea/expunerea la traumă;
- Încercați ca interviuarea copiilor să se realizeze într-o ambianță familială și cu ajutorul unui specialist (de obicei asistent social) în activitatea cu copii care au suferit traume;
- Introduceți cât mai puține informații legate de contextul personal al producerii actului de violență, punând un accent mai mare pe aspectele legate de mecanismele și instituțiile statului implicate în prevenirea și combaterea actelor de violență în familie.

4. Evaluarea răspunsurilor date de și referitoare la copiii implicați în actele de violență în familie

- Contextualizați răspunsurile oferite punând un accent deosebit pe situațiile și exemplele în care copiii au fost implicați în acte de violență fizică și dacă au avut sau nu nevoie de îngrijire medicală ca efect al actelor de violență în familie;
- Accentuați efectele traumatice la nivelul psihicului individual, rezultate în urma participării la acest tip de acte de violență în familie;
- Includeți în articol informații statistice și opinii ale experților în problematica delincvenței intra-familiale.

10. Acoperirea mediatică a crimelor rezultate din violența în familie - câteva recomandări -

1. Focalizarea asupra motivelor agresorului, ca și asupra detaliilor sinistre ale crimei, pot "romanza" asasinatul și ucigașul, ceea ce poate să facă din acoperirea mediatică a acestui act o acoperire unidimensională/unilaterală.
2. În schimb, este recomandabil ca acoperirea media să se concentreze asupra vieții victimei și pe efectele crimei asupra membrilor familiei victimei (în special dacă sunt implicați și copii minori).
3. Ca și în cazul altor forme de manifestare a violenței în familie, nici aici victima nu trebuie blamată. Nimeni nu "cere", nici măcar nu "sugerează" că ar vrea să fie insultat, lovit, bătut, violat, sechestrat, strangulat, omorât etc. și, cu atât mai mult, victima nu are nici o vină că a murit.
4. Pe parcursul procesului și al detenției, chiar dacă evenimentele din sala de judecată reprezintă "știrile", nu trebuie să fie ignorate familia și prietenii victimei.
5. La începutul articolului trebuie ca numele victimei să apară înaintea numelui criminalului (de exemplu: "*Astăzi începe procesul în cazul asasinatului a cărui victimă a fost Maria Popescu, de 30 de ani. Ion Popescu, de 33 de ani, soțul ei, este judecat pentru omor deosebit de grav.*" Și nu: "*Astăzi începe procesul intentat lui Ion Popescu, de 33 de ani, judecat pentru asasinarea soției sale, Maria Popescu, de 30 de ani*").
6. Trebuie avut permanent în vedere că un reportaj scris cu sensibilitate poate ajuta la construirea sau consolidarea sentimentului de încredere între dumneavoastră și sursele dumneavoastră. Familia și prietenii victimei pot respinge ideea de a vorbi în primele săptămâni care urmează crimei, însă după o vreme ei pot dori să împărtășească ceea ce știu unui reporter care i-a tratat respectuos; încercați să oferiți/conturați un context pentru cititorii respectivului ziar. O întrebare utilă, la care s-ar putea răspunde în acest caz este: "Cât de comune/obișnuite sunt crimele, în general, și cele petrecute în interiorul familiilor, în special, în orașul X sau în zone de interes proximal pentru cititori?"
7. Nu trebuie utilizat nici un stereotip sau prejudecată atunci când este redactat un reportaj sau un articol despre o crimă care a avut loc într-o familie. Nu trebuie accentuate, în acest sens (și prezentate ca "explicitări" implicite) apartenența membrilor familiei la o anumită etnie, un anumit nivel de instrucție și de educație, ocupația, mediul lor de rezidență, religia, orientarea sexuală, apartenența de clasă, cultură sau rasă etc.
8. Cititorilor trebuie să li se ofere numai informații despre care jurnalistul este absolut sigur/ă, pe care le-a verificat de cel puțin două ori. Jurnalistul trebuie să fie obiectiv/ă atunci când comentează eventualele motive ale producerii crimei sau explicațiile "sociale" ale acesteia.

9. Cititorilor trebuie să li se ofere orice fel de informații care ar putea conduce la prevenirea producerii unor astfel de evenimente în viitor. Printre cititori se pot afla persoane care pot fi următoarele potențiale victime ce vor deceda ca urmare a violenței în familie. De aceea, jurnalistul trebuie să le ofere sprijinul de care au nevoie: informații despre existența și aplicarea în România a unei legi (Legea nr. 217/2003) speciale pentru prevenirea și combaterea violenței în familie; date despre modalitățile în care trebuie să procedeze dacă au fost și sunt, la rândul lor, victime ale violenței în familie ("circuitul" pe care pot să-l urmeze: ajutorul instituțiilor abilitate ale statului, ajutorul centrelor și fundațiilor specializate, existența adăposturilor pentru femei și copii victime ale violenței în familie etc., împreună cu toate datele de contact ale acestora).

11. Lista agențiilor și ONG-urilor implicate în problematica violenței în familie

- Institutele Medico-Legale
- Direcțiile pentru Protecția Copilului în Dificultate
- Primăriile
- Poliția
- Școlile
- Biserica

COALIȚIA NAȚIONALĂ A ONG-URILOR IMPLICATE ÎN PROGRAME PRIVIND VIOLENȚA ÎMPOTRIVA FEMEILOR

Nr. crt.	DENUMIREA ORGANIZAȚIEI	ADRESĂ	PERSOANA DE CONTACT	TELEFON FAX
1	Centrul de Mediere și Securitate Comunitară CMSC IAȘI	Str. Moara de Foc nr. 35, et. 7-8, Iași	DIANA MUNTEAN LAURA CURCUEDEL NELU IVANUȘCĂ	Tel: 0232/252 920 Fax: 0232/252 926
2	Centrul de Resurse Juridice CRJ BUCUREȘTI	Str. Arcului nr. 19, București	DANIELA NEAGU	Tel: 021/212 06 91/2/3 Fax: 021/212 05 19
3	Centrul Parteneriat pentru Egalitate CPE BUCUREȘTI	Str. Căderea Bastiliei, nr. 33, București	MONICA SECOȘAN FLORENTINA BOCIOC	Tel: 021/212 11 96/97 Fax: 021/212 10 35

Lista agențiilor și O.N.G.-urilor

Nr. crt.	DENUMIREA ORGANIZAȚIEI	ADRESĂ	PERSOANA DE CONTACT	TELEFON FAX
4	Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului GRADO BUCUREȘTI	Str. Cupolei nr. 5, bl. 2B, sc. B, apt. 55, București	MIHAELA SĂSĂRMAN RODICA NIȚĂ	Tel/fax: 021/430 02 16
5	POLIMED APACA BUCUREȘTI	Str. Iuliu Maniu nr. 7, București	GABRIELA KUBINSCHI	Tel/fax: 021/410 41 35
6	Asociația pentru Promovarea Femeii din România APFR TIMIȘOARA	Str. Letea nr. 46, Timișoara	VASILE MOLDOVAN	Tel/fax: 0256/293 183
7	Societatea pentru Copii și Părinți SCOP TIMIȘOARA	Str. Milcovului nr. 4, Timișoara	ORIANA GOLEANU	Tel: 0256/293 176 0256/216 958
8	Asociația PAS ALTERNATIV BRAȘOV	Str. Olteț nr. 21, sc. A, ap.5, Brașov	IOLANDA BELDIANU	Tel/fax: 0268/257 037 0268/475 913
9	Asociația TRANSCENA BUCUREȘTI	Str. Cupolei nr. 5, bl. 2B, sc. B, apt. 55, București	CRISTINA BRICIU	Tel: 0722 853 505
10	Fundația Familia și Ocrotirea Copilului FOC BUCUREȘTI	Str. Pericle Gheorghiu nr. 15, București	LILIANA TURLIU	Tel: 021/336 63 54 Fax: 021/335 07 59
11	Centrul de Consultanță Privind Violența BUFTEA	Str. Școlii nr. 2-4, et. 1, Buftea	OANA PESCARU	Tel: 021/225 52 81 0723 532 202
12	Asociația Femeilor Împotriva Violenței ARTEMIS CLUJ	Str. Baba Novac nr. 23/1 Cluj-Napoca	SORINA BUMBULUȚ	Tel/fax: 0264/592 689 0264/598 155
13	Asociația Femeilor Împotriva Violenței ARTEMIS BAIA MARE	Str. Transilvaniei nr. 3A, Baia Mare	SORINA BÂRLE	Tel: 0262/250 770 0740 193 078
14	Fundația SENSIBLU BUCUREȘTI	Bd. Mărășești nr. 2, București	CRISTINA HORIA	Tel: 021/301 74 74 Fax: 021/301 74 75
15	Uniunea Națională a Femeilor din România BUCUREȘTI	Calea Rahovei nr. 147-153, București	MARIA MUGA Avocată ALIS MUGA	Tel: 021/337 23 06 021/240 14 28

Nr. crt.	DENUMIREA ORGANIZAȚIEI	ADRESĂ	PERSOANA DE CONTACT	TELEFON FAX
16	Societatea Doamnelor Bucovinene SUCEAVA	Str. Calea Unirii 15, grup școlar 2, cămin 2, et. 2, Suceava	MIHAELA GROSU	Tel: 0230/551 394
17	Asociația FEMINA 2000 ROMAN	Str. Roman Mușat, bl. 14, Roman, Neamț	ELENA IANCU	Tel: 0233/742 167
18	Institutul Est European de Sănătate a Reproducerii IEESR TÎRGU MUREȘ	Str. Moldovei nr. 1, Tg. Mureș	IONELA COZOȘ	Tel: 0265/255 532 Fax: 0265/255 370
19	Fundația Șanse Egale pentru Femei ȘEF IAȘI	Str. Împăcării nr. 17, bl. 913, tr. 1, et. 1, apt. 3, Iași	DINA LOGHIN	Tel: 0232/211 713 Fax: 0230/221 946
20	AFI PRO FAMILIA BISTRIȚA	Str. N. Titulescu nr. 21, Bistrița	DOINA IOANA MONDA	Tel: 0263/233 101 Fax: 0263/233 366
21	Asociația Jurnalistelor din România ARIADNA BUCUREȘTI	Str. Știrbei Vodă, 16, ap.21, et.5, București	GEORGETA ADAM	Tel/fax: 021/314 60 14
22	Fundația CATHARSIS IAȘI	Str. Vasile Conta nr. 2, Iași	MARCEL NEDELCU	Tel: 0722 171 988
23	Fundația CONEXIUNI DEVA	Aleea Crinilor, bl. TC2, parter, Deva	LENUȚA ANGALIȚA	Tel: 0745 068 751
24	VERITAS SIGHIȘOARA	Hermm Obert nr. 20, Sighișoara	POPA PETRONIA DORINA LAZĂR	Tel: 0265/777 844 0265/779999
25	Fundația CONCEPT	Bd. Regina Elisabeta nr. 44, sc. A, ap. 34, București	RADU MATEESCU	Tel: 021/311 12 52 021/313 24 08 Fax: 021/311 12 53
26	RAMHA	Str. Salviei nr. 3, Bl.10, sc. B, ap. 9, Brașov	RĂZVAN ANDRONIC MARIA HARLYI (Râșnov)	Fax: 0268/326 816
27	RURALMED ZELETIN	Str. Teiului, bl.7, ap. 3, Podu Turcului, Bacău	GABRIEL GHIUNGĂU	Tel: 0234/289719 Fax: 0234/289637

Lista agențiilor și O.N.G.-urilor

Nr. crt.	DENUMIREA ORGANIZAȚIEI	ADRESĂ	PERSOANA DE CONTACT	TELEFON FAX
28	Fundația COMUNITARĂ CONSTANȚA	Aleea Lăcrămioarei nr. 1, Constanța	ATENA CARANICOLA	Tel/fax: 0241/657 990
29	CARITAS SATU MARE	Piața Libertății nr. 20, Satu-Mare	DALMA COVACI-CSIRAK	Tel/fax: 0261/710 464
30	Asociația ACTIV BOTOȘANI	Bd. M. Eminescu nr. 45, apt. 4, Botoșani	DOREL SĂNĂUTEANU	Tel/fax: 0231/518 675
31	ARAPAMESU SIBIU	Str. Șelarilor nr. 7, Sibiu	CAMELIA BLAGA	Tel: 0269/210 565 0269/215784
32	Asociația BETANIA	Str. Nordului nr. 19 bis, Bacău	LUMINIȚA FOCȘA	Tel/fax: 0234/206 016 0234/206 017
33	Fundația FILBAC BACĂU	Str. Pictor Andreescu nr. 5, Bacău	GICU ANTOHI MANUELA ANTOHI	Tel: 0234/576 308

12. Glosar de termeni

ABORDAREA RESPONSABILITĂȚII SOCIALE - modalitate în care media *construiește realitatea*. Mediile conturează în acest caz anumite probleme sociale. O temă este construită de mass media ca o problemă socială, fiind adusă la cunoștința unei largi părți a opiniei publice. Instituțiile corespunzătoare (oficiile de protecție socială) reacționează de obicei la această problemă socială nouă, abia după ce a fost definită ca atare de mass media.

ACOPERIREA JURNALISTICĂ - din perspectiva criteriilor prin care aceasta este definită în raport cu actele anomice în plan social - colectarea, editarea și difuzarea informației conform legilor proximității, respectându-se calitățile informării. O acoperire jurnalistică corectă din punctul de vedere al rigorilor profesionale și al deontologiei presupune investigarea evenimentului și transmiterea (difuzarea) informațiilor, atâta timp cât evenimentul se derulează¹⁹.

AGRESOR - termen utilizat pentru a descrie o persoană care a atacat o altă persoană. Acest termen este frecvent folosit în sistemul juridic, în știri și în serviciile publice.

ARTICOL - (1) termen generic, nespecific, pentru orice text din presa tipărită; relatarea, reportajul, editorialul, cronică etc. sunt considerate "articole"; (2) definiția luată în considerare în cercetarea **Monitorizarea reflectării violenței în familie în presa scrisă din România** realizată de CPE în intervalul martie - august 2004 a fost aceea de gen jurnalistic în care ziaristul își face simțită, într-un fel sau altul, prezența în text, prin comentarii conexe, prin aprecieri generale sau personale, în care amănunțele despre subiect se înmulțesc și se detaliază în comparație cu acelea oferite de o știre. Așadar, în general, un articol îndeplinește, într-o măsură mai mare sau mai mică, atât funcția de informare, cât și funcția de comentare/deliberare a unui eveniment sau fenomen mediatizat.

DIVIZIUNEA SEXUALIZATĂ A PRACTICII JURNALISTICE - modalitate de repartizare a sarcinilor în cadrul unei redacții jurnalistice prin care femeile tind să preia (sau le sunt asignate) arii ale jurnalismului care extind într-un fel responsabilitățile din familie: educația, sănătatea, cultura, societatea, în timp ce finanțele, politica, relațiile internaționale rămân bastionul bărbaților.

DOSAR (SINTEZĂ) - gen jurnalistic/produs media care sintetizează munca de informare, culegere de date, interviuri, interpretări, comentarii etc., pe care un ziarist o întreprinde cu privire la un anumit subiect - fenomen, eveniment, situație etc.

¹⁹ Popescu, C. Fl., **Dicționar explicativ de jurnalism, relații publice și publicitate**, Editura Tritonic, București, 2002, p. 9-19.

ECONOMIA INFORMĂRII - acoperire a teritoriului național sau regional (atât ca arie de colectare, cât și de difuzare) și o mai bună adecvare a conținutului la publicuri distincte și relativ omogene (proximitate teritorială)²⁰.

EDITORIAL - gen jurnalistic considerat a fi semnificativ pentru poziția și atitudinea de ansamblu a unui ziar. El este, într-un fel, sinteza ziarului dintr-o anumită zi, "oglindea" publicației respective. Ca gen jurnalistic, editorialul încearcă să impună, într-un fel sau altul, o anumită realitate *descrisă în acel mod*. Aceasta pentru că editorialiștii se află undeva "la jumătatea drumului dintre jurnalism și reflexia politică, filosofică sau istorică"²¹.

HARD NEWS - relatarea unui eveniment petrecut în ultimele 24 de ore și care tratează o problemă de interes actual. *Crime Story* (știrea despre o crimă) este modelul de *hard news*.²² Acest tip de articole includ o serie de elemente definite drept specifice în literatura de specialitate: a) evenimente care apar între indivizi; b) sunt dramatice; c) sunt acțiuni fizice extreme; d) au intensitate emoțională; e) perturbă ordinea legitimă; f) amenință comunitatea; g) pot fi vizualizate; h) sunt actuale și concrete; i) concordă cu preocupările media.

JURNALISM AVOCAT - tip de jurnalism în care știrea devine pretextul pentru a sprijini poziția jurnalistului și jurnalistul pleacă de la premisa că obiectivitatea este imposibilă, iar el trebuie să se situeze de partea celui mai slab, pentru a echilibra raportul de forțe din societate.

JURNALISMUL DE INVESTIGAȚIE - caz în care informarea, neutralitatea prezentării faptelor și evenimentelor este decisivă.

JURNALISMUL DE OPINIE - tip de jurnalism centrat pe exprimarea opiniei jurnalistului referitoare la un anumit aspect semnalat în textul de presă.

LIMBAJ NONSEXIST - limbaj care, prin expresiile și conotațiile sale, asigură un tratament lingvistic egal, nediscriminatoriu, atât femeilor cât și bărbaților.

MEDIA ADVOCACY - utilizarea mass mediei pentru a acoperi o problemă socială, pentru a reformula și/sau redirecționa discursul social și pentru a construi un sprijin public pentru un punct de vedere. Presupune utilizarea mass mediei ca un instrument în comunicarea unui mesaj specific.

PERSPECTIVA DE GEN - atenția și considerația acordată, în orice activitate sau domeniu, diferențelor de gen.

RECIDIVISM - întoarcere la un comportament neplăcut, după o perioadă de abținere. Tendința de a reveni la un anumit model de comportament.

REPORTAJ (ANCHETĂ) - (1) articol de ziar cuprinzând relatarea unui fapt, descrierea unui loc etc., pe baza unor informații culese la fața locului; (2) articol de ziar scris, după anchetare, de către reporter; (3) articol de ziar ale cărui trăsături definitorii sunt următoarele²³: a. Actualitatea (reportajul nu poate fi con-

²⁰ Petcu, M. - **Tipologia presei românești**, Editura Institutului European, Iași, 2000, p. 189.

²¹ Sauvage, apud Riutort, Philippe - **Grandir l'événement. L'art et la manière de l'éditorialiste**, în **Reaux**, nr. 75, 1996, p. 64.

²² Popescu, C. Fl. - **Manual de jurnalism**, Editura Tritonic, București, 2003, p. 165.

ceput în afara actualității imediate, el trăiește exclusiv ca mărturie a vieții curente a societății, iar militantismul, angajarea reporterului presupun cauze de strictă actualitate); b. Autenticitatea (reportajul nu poate fi conceput, așadar, fără prezența nemijlocită a autorului la evenimentul relatat, însă nu doar atât: el - reporterul - trebuie să și selecteze, să ierarhizeze evenimentele în funcție de un cât mai larg interes social, să ajungă la cauze, să descifreze resorturile psihologice, morale, sociologice, ideologice care-i animă pe "eroii" săi, să surprindă contradicțiile, să pună întrebări și să sugereze soluții etc.); c. Atitudinea (necesară într-un reportaj deoarece acesta este un gen jurnalistic care informează în scopul formării, al antrenării la acțiune conștientă), și d. Plasticitatea (pentru că, spre deosebire de alte genuri ziaristice, reportajul face apel la mijloace și procedee literare care țin de compoziție - narațiune, dialog, portretizare, imagine artistică, metaforă, comparație, hiperbolă, de stil - lirism, ironie, dinamism, de vocabular etc.; așadar, în această viziune, reportajul reclamă talent literar, pentru a reda realitatea într-un mod sensibil, plastic și neconvențional).

STEREOTIPURI DE GEN - sisteme organizate de credințe și opinii în legătură cu caracteristicile femeilor și bărbaților, precum și despre caracteristicile presupuse ale masculinității și feminității.

ȘTIRE - gen jurnalistic prin care sunt transmise doar informații despre un eveniment/fenomen/situație etc., și în care ziaristul nu intervine în nici un fel.

TIPURI DE VIOLENȚĂ ÎN FAMILIE - 1. **Violența psihologică:** agresiuni verbale, intimidare, batjocură, umilire; 2. **Violența fizică:** vătămări corporale prin palmuire, lovire - cu sau fără obiecte - sau bătaie; 3. **Violența socială:** formă de violență psihologică pasivă, care constă în controlarea victimei, izolarea acesteia de familie sau prieteni (e), monitorizarea activităților lui/ei, rezultând în întreruperea sau insuficiența relațiilor sociale, precum și în restrângerea accesului la informație; 4. **Violența economică:** altă formă de violență psihologică pasivă, care presupune oprirea accesului victimei la bani sau la alte mijloace economice; 5. **Violența sexuală:** forțarea victimei la activitate sexuală nedorită, dar și falsele acuzații de infidelitate sexuală, forțarea victimei de a avea sarcini nedorite, transmiterea conștientă de boli sexuale, inclusiv HIV/SIDA.

VICTIMĂ - termen utilizat pentru a descrie o persoană care a fost atacată. El este frecvent folosit în sistemul juridic, în știri și în serviciile publice.

VIOLENȚA ÎMPOTRIVA FEMEII - tip de violență comisă pe bază de gen. Termenul este utilizat pentru a cuprinde toate formele de violență perpetuate împotriva femeilor și fetelor, inclusiv abuzul sexual, violența în familie, abuzul sexual asupra copiilor, traficul cu femei etc.

VIOLENȚA ÎN FAMILIE - (1) orice act sau omisiune comisă în interiorul familiei de către unul dintre membrii acesteia și care aduce atingere vieții, integrității corporale sau psihologice sau libertății altui membru al acelei familii, și vatămă în mod serios dezvoltarea personalității lui/ei ; (2) utilizarea sau amenințarea cu utilizarea a abuzului fizic, emoțional, verbal sau sexual de către un membru al unei familii la adresa altui membru al aceleiași familii, cu intenția de a inocula frica, intimidarea și controlul comportamentului.

²³ Stoian, Marin - **Genuri ziaristice**, Editura Fundației România de Măine, București, 2002, p. 41-42.

²⁴ **Recomandarea Nr. R (85) 4 cu privire la violența în familie** - Adoptată la 26 martie 1985 de către Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei - [www.social.coe.int/en/cohesion/fampol/recomm/family/R\(85\)4.htm#FN1](http://www.social.coe.int/en/cohesion/fampol/recomm/family/R(85)4.htm#FN1).

²⁵ Harway & Hansen - **Spouse abuse: Assessing and treating battered women, batterers and their children**, Professional Resource Press, Sarasota, Florida, 1994.

Bibliografie

- Armanca, B. - **Ghid de comunicare pentru jurnaliști și purtători de cuvânt**, Editura Mirton, Timișoara, 2002;
- Barnett, O.W. - Why battered women do not leave, part 1: External inhibiting factors within society, în **Trauma, Violence, and Abuse**, 1, 2000, p. 343-372;
- Barnett, O.W. - Why battered women do not leave, part 2: External inhibiting factors-social support and internal inhibiting factors, în **Trauma, Violence, and Abuse**, 2, 2001, p. 3-35;
- Bocioc, F., Dumitriu, D., Teșiu, R., Văileanu, C. - **Gender Mainstreaming: Metode și instrumente**, Centrul Parteneriat pentru Egalitate, Editura Neva, București, 2004;
- **Covering Criminal Justice - A Resource Guide**, The Center on Crime, Communities and Culture and the Columbia Journalism Review;
- **Covering Domestic Violence - A Guide for Journalists and Other Media Professionals**, Washington State Coalition Against Domestic Violence, 2002;
- Dutton, D.G. & Painter, S.L. - Traumatic bonding: The development of emotional attachments in battered women and other relationships of intermittent abuse, în **Victimology: An International Journal**, 1, 1981, p. 139-155;
- Gheorghită, M., Negulescu, R. - **Ghid de comunicare publică**, Humanitas Educațional, București, 2001;
- Harway, M. & Hansen, M. - **Spouse abuse: Assessing and treating battered women, batterers, and their children**, Professional Resource Press, Sarasota, Florida, 1994;
- Hattendorf, J. & Tollerud, T.R. - Domestic violence: Counseling strategies that minimize the impact of secondary victimization, în **Perspectives in Psychiatric Care**, 33, 1997, p. 14-23;
- **NHA Guide to HIPAA Compliance in News Media Relations**, www.nhanet.org;
- Popescu, C., Fl. - **Manual de jurnalism** - Volumul I, Editura Tritonic, București, 2003;
- Popescu, C., Fl. - **Manual de jurnalism** - Volumul II, Editura Tritonic, București, 2004;
- **Recomandarea Nr. R (85) 4 cu privire la violența în familie** - Adoptată la 26 martie 1985 de către Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei - www.social.coe.int/en/cohesion/fampol/recomm/family/R (85) 4.htm # FN1;
- **Reporting Sexual Assault: A Guide for Journalists**, Michigan Coalition Against Domestic and Sexual Violence, www.mcadsv.org;
- Roșca, L. - **Producția textului jurnalistic**, Editura Polirom, Iași, 2004;
- Russell, M., Glenda, Kelly, H., Nancy - **Subtle Stereotyping: The Media, Homosexuality, and the Priest Sexual Abuse Scandal**, The Institute for Gay and Lesbian Strategic Studies, 2003;
- Sandu, G. - **Manual de fotojurnalism**, Editura Tritonic, București, 2004;
- Stoian, Marin - **Genuri ziaristice**, Editura Fundației România de Măine, București, 2002;
- Van Kampen, Joke - **Dealing with Media - A Practical Guide**, RGI ComNet Co-ordinated by the German Foundation for World Population;
- **Working with the Media - A Toolkit for Service Providers**, Michigan Coalition Against Domestic and Sexual Violence, www.mcadsv.org;
- Zimmerman, Cathy - **WHO - Ethical and Safety Recommendations for Interviewing Trafficked Women**, Health Policy Unit, London School of Hygiene and Tropical Medicine;
- www.politiaromana.ro

Anexe

Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie (publicată în Monitorul Oficial Partea I nr. 367 din 29 mai 2003)

Parlamentul României adoptă prezenta lege

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art. 1.

(1) Ocrotirea și sprijinirea familiei, dezvoltarea și consolidarea solidarității familiale, bazată pe prietenie, afecțiune și întraajutorare morală și materială a membrilor familiei, constituie un obiectiv de interes național.

(2) Statul acționează pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, potrivit dispozițiilor art. 175, 176, 179-183, 189-191, 193, 194, 197, 198, 202, 205, 206, 211, 305-307, 309, 314-316, 318 și altele asemenea din Codul penal, ale Legii nr. 705/2001 privind sistemul național de asistență socială și alte prevederi legale în aceeași materie, precum și prevederilor prezentei legi.

Art. 2.

(1) În sensul prezentei legi, violența în familie reprezintă orice acțiune fizică sau verbală săvârșită cu intenție de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă o suferință fizică, psihică, sexuală sau un prejudiciu material.

(2) Constituie, de asemenea, violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale.

Art. 3.

În sensul prezentei legi, prin membru de familie se înțelege:

- a) șotul;
- b) ruda apropiată, astfel cum este definită la art. 149 din Codul Penal.

Art. 4.

De efectele prezentei legi beneficiază și persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copil, dovedite pe baza anchetei sociale.

Art. 5.

Ministerele și celelalte organe centrale de specialitate ale administrației publice, prin structurile lor teritoriale, vor desemna personalul specializat să instrumenteze cu claritate cazurile de violență în familie.

Art. 6.

(1) Autoritățile prevăzute la art. 5 vor asigura pregătirea și perfecționarea continuă a persoanelor desemnate pentru identificarea formelor de abuz și pentru instrumentarea cazurilor de violență în familie.

(2) Serviciul de reintegrare socială și supraveghere a infractorilor va pregăti personal specializat - asistenți sociali și psihologi - capabil să desfășoare programe de terapie și consiliere a agresorilor. Rezultatele aplicării acestor programe se vor prezenta instanțelor, în condițiile legii.

Art. 7.

(1) Comunitățile locale, prin reprezentanți legali, precum și autoritățile administrației publice locale asigură condiții pentru consolidarea familiei, pentru prevenirea conflictelor și a violențelor în familie.

(2) În cazul declanșării unor violențe, comunitățile locale, prin reprezentanți legali, precum și autoritățile administrației publice vor acorda sprijinul logistic, informațional și material Agenției Naționale pentru Protecția Familiei.

(3) Primarii și consiliile locale vor conlucra cu organizațiile de cult, organizațiile neguvernamentale, precum și cu oricare alte persoane juridice și fizice implicate în acțiuni caritabile, acordându-le sprijinul necesar în vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute la alin. (1) și (2).

(4) Organizațiile neguvernamentale, precum și oricare alte persoane juridice implicate în acțiuni caritabile, care fac dovada că desfășoară programe de asistență pentru victimele violenței în familie, vor putea beneficia de subvenții de la bugetul de stat sau, după caz, de la bugetele locale, în condițiile legii.

CAPITOLUL II

Agenția Națională pentru Protecția Familiei

Art. 8.

(1) Se înființează Agenția Națională pentru Protecția Familiei, denumită în continuare agenție, ca organ de specialitate în subordinea Ministerului Sănătății și Familiei.

(2) Obiectivele agenției sunt:

- a) promovarea valorilor familiale, a înțelegerii și întrajutorării în familie, prevenirea și combaterea violenței în relațiile dintre membrii;
- b) sprijinirea membrilor de familie aflați în dificultate ca urmare a actelor de violență în familie;
- c) sprijinirea victimelor prin programe de recuperare a sănătății și de reinserție socială;
- d) asistarea agresorilor prin tratamente de dezalcoolizare, dezintoxicare, psihologice și psihiatrice;
- e) protejarea victimelor și, în special, a minorilor, prin măsuri de păstrare a confidențialității identităților lor, precum și prin măsuri de protecție psihologică a acestora, în timpul instrumentării cazului;
- f) inițierea și coordonarea parteneriatelor sociale, în scopul prevenirii și combaterii violenței în familie.

(3) Sediul agenției, organizarea, funcționarea și finanțarea acesteia se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

(4) La nivelul fiecărui județ și al sectoarelor municipiului București se constituie, prin hotărâre a Guvernului, structuri în subordinea Agenției Naționale pentru Protecția Familiei.

Art. 9.

(1) Pentru realizarea obiectivelor în domeniul îngrijirii și protecției victimelor violenței în familie, agenția are următoarele atribuții:

- a) elaborarea, fundamentarea și aplicarea strategiei și a programelor în domeniul îngrijirii și protecției victimelor violenței în familie;
- b) controlarea aplicării reglementărilor din domeniul propriu, precum și al activității unităților care își desfășoară activitatea sub autoritatea sa;
- c) finanțarea sau, după caz, cofinanțarea programelor specifice în domeniul apărării și consolidării familiei, precum și a îngrijirii și protecției victimelor violenței în familie;
- d) înființarea de adăposturi și de linii telefonice de urgență pentru victimele violenței în familie;
- e) instruirea, autorizarea și coordonarea activității profesionale a asistenților familiari;
- f) organizarea de cursuri de cunoaștere a formelor de violență în familie;
- g) efectuarea de studii și cercetări, elaborarea de strategii, prognoze, realizarea și publicarea de materiale științifice și promoționale specifice;
- h) realizarea bazei de date pentru gestionarea situațiilor de violență în familie;

- i) implicarea și sprijinirea inițiativelor partenerilor sociali în rezolvarea problemei violenței în familie;
  - j) înființarea de centre de recuperare pentru victimele violenței în familie;
  - k) înființarea de centre de asistență destinate agresorilor.
- (2) Agenția decontează cheltuielile legate de adăposturi, consiliere juridică și psihosocială, servicii medicale de urgență, telefoane de urgență și de eliberare a certificatelor medico-legale pentru victimele violenței în familie.

Art. 10.

- (1) Agenția stabilește procedurile și criteriile de evaluare a nevoilor sociale în domeniul violenței în familie și reglementează metodologia de acțiune în cazurile care necesită intervenția asistenților familiari.
- (2) Agenția elaborează standardele de calitate a serviciilor sociale din domeniul protecției victimelor violenței în familie și normele metodologice corespunzătoare, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului.
- (3) Ministrul sănătății și familiei prezintă anual Guvernului un raport privind aplicarea standardelor și a metodologiei prevăzute la alin. (2).

Art. 11.

- (1) Agenția este condusă de un director, cu rang de secretar de stat, care este numit prin decizie a primului-ministru, la propunerea ministrului sănătății și familiei, cu avizul ministrului muncii și solidarității sociale.
- (2) Pe lângă director funcționează un consiliu de coordonare, cu rol consultativ, numit de ministrul sănătății și familiei.

CAPITOLUL III

Asistenții familiari

Art. 12.

- (1) Asistenții familiari sunt asistenți sociali autorizați de agenție pentru asigurarea asistenței specifice relațiilor familiale.
- (2) Instruirea asistenților familiari și coordonarea activității lor se realizează de către agenție.
- (3) Agenția stabilește criterii de vârstă, pregătire profesională, sănătate fizică și mentală, precum și de moralitate pentru ocuparea funcției de asistent familial.

Art. 13.

- (1) În activitatea lor asistenții familiari au următoarele atribuții:
- a) identifică și țin evidența familiilor în care apar conflicte ce pot cauza violențe;
  - b) urmăresc desfășurarea activității de prevenire a violenței în familie;
  - c) identifică soluții neviolente prin legătura cu persoanele în cauză;
  - d) solicită sprijinul unor persoane fizice sau juridice pentru rezolvarea situațiilor care generează violența în familie;
  - e) monitorizează respectarea drepturilor persoanelor nevoite să recurgă la serviciile adăposturilor.
- (2) În cazul în care constată acte de violență în familie împotriva minorilor, asistenții familiari sunt obligați să acorde de îndată asistența necesară și să sesizeze Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție, respectiv serviciul public specializat de la nivel local.

Art. 14.

Asistenții familiari instrumentează cazul împreună cu persoana desemnată de Ministerul de Interne, în condițiile prevăzute la art. 5.

Art. 15.

Ministerul de Interne și agenția vor stabili împreună procedura de conlucrare a persoanelor desemnate și a asistenților familiari în prevenirea și monitorizarea cazurilor de violență în familie.

CAPITOLUL IV

Măsuri de prevenire și combatere a violenței în familie

Art. 16.

(1) Persoanele desemnate de autoritățile publice pentru instrumentarea cazurilor de violență în familie vor avea următoarele atribuții principale:

- a) monitorizarea cazurilor de violență în familie din sectorul sau unitatea teritorială deservită; culegerea informațiilor asupra acestora; întocmirea unei evidențe separate; asigurarea accesului la informații la cererea organelor judiciare și a părților sau reprezentanților acestora;
- b) informarea și sprijinirea lucrătorilor poliției care în cadrul activității lor specifice întâlnesc situații de violență în familie;
- c) identificarea situațiilor de risc pentru părțile implicate în conflict și îndrumarea acestora spre servicii de specialitate;
- d) colaborarea cu instituții locale de protecție a copilului și raportarea cazurilor, în conformitate cu legislația în vigoare;
- e) îndrumarea părților aflate în conflict în vederea medierii;
- f) solicitarea de informații cu privire la rezultatul medierii;
- g) instrumentarea cazului împreună cu asistentul familial.

(2) În cazul comiterii actelor de violență în familie, organele de poliție intervin la sesizarea victimei, a altui membru de familie sau a unei autorități.

(3) Lucrătorul de poliție va anunța imediat autoritatea competentă la nivel local, în legătură cu situația victimei.

Art. 17.

Ministerul Sănătății și Familiei împreună cu Ministerul de Interne elaborează și difuzează materiale documentare privind cauzele și consecințele violenței în familie.

Art. 18.

Ministerul Educației și Cercetării realizează, cu sprijinul celorlalte ministere implicate și în colaborare cu organizațiile neguvernamentale cu activitate în domeniu, programe educative pentru părinți și copii, în vederea prevenirii violenței în familie.

CAPITOLUL V

Medierea în cazurile de violență în familie

Art. 19.

Cazurile de violență în familie pot fi supuse medierii la cererea părților. Persoanele cu atribuții în instrumentarea unui caz de violență în familie vor îndruma părțile în acest sens.

Art. 20.

(1) Prevenirea situațiilor conflictuale și medierea între membrii familiei se realizează prin intermediul consiliului de familie sau de către mediatori autorizați.

(2) Medierea nu împiedică desfășurarea procesului penal sau aplicarea dispozițiilor prezentei legi.

Art. 21.

(1) Consiliul de familie este asociația fără personalitate juridică și fără scop patrimonial, formată din membrii familiei care au capacitate deplină de exercițiu, conform legii.

(2) Nu pot exercita calitatea de membru al consiliului de familie cei care, potrivit legii, sunt în executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate ori care, pentru a participa la lucrările consiliului de familie, ar trebui să încalce interdicția de a părăsi localitatea.

(3) În consiliul de familie participă și tutorii, pentru membrul de familie pe care îl reprezintă.

Art. 22.

Întrunirea consiliului de familie se poate face la propunerea unuia dintre membrii acestuia sau a asistentului familial.

CAPITOLUL VI

Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie

Art. 23.

(1) Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie, denumite în continuare adăposturi, sunt unități de asistență socială, de regulă fără personalitate juridică, care asigură protecție, găzduire, îngrijire și consiliere victimelor violenței în familie, nevoite să recurgă la acest serviciu de asistență socială.

(2) Primirea victimelor în adăpost se face numai în caz de urgență sau cu aprobarea scrisă a asistentului familial, atunci când izolarea victimei de agresor se impune ca măsură de protecție. Persoanelor care au comis actul de agresiune le este interzis accesul în incinta adăpostului unde se găsesc victimele.

(3) Izolarea de agresori a victimelor se face cu consimțământul acestora sau, după caz, al reprezentantului legal.

(4) Organizarea și funcționarea adăposturilor publice se stabilesc prin hotărâre a consiliilor locale, cu avizul agenției și cu respectarea standardelor de calitate a serviciilor sociale în domeniu și a normelor metodologice prevăzute la art. 10 alin. (2).

(5) Adăposturile pot fi publice sau private, în funcție de natura finanțării. Înființarea adăposturilor publice revine consiliilor județene, respectiv Consiliului General al Municipiului București, și consiliilor locale, cu avizul agenției.

(6) În cazul acordării de subvenții adăposturilor private, instituția care a acordat subvenția participă la administrarea acestora sau, după caz, controlează folosirea fondurilor astfel alocate.

(7) Adăposturile publice constituie domeniul privat al comunității. Prevederile alin. (6) se aplică și pentru aceste adăposturi.

(8) Adăposturile publice trebuie să asigure gratuit următoarele servicii sociale, cu respectarea standardelor de calitate, atât victimei, cât și minorilor aflați în îngrijirea acesteia: protecție împotriva agresorului, îngrijire medicală, hrană, cazare, asistență psihologică și consiliere juridică, pe o perioadă determinată, până la rezolvarea situației familiale. În cazul persoanelor care nu își pot asigura singure cazarea și hrana, acestea vor avea drept de ședere în adăpost până la rezolvarea acestor deziderate de către stat sau de către organizațiile neguvernamentale, prin cursuri de calificare profesională, internarea minorilor în așezăminte sociale etc.

Art. 24.

(1) Corpurile gardienilor publici înființate pe lângă consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București asigură paza adăposturilor publice din zona de competență.

(2) La primirea în adăpost se aduc la cunoștința victimei mijloacele juridice prin care să-și protejeze bunurile rămase la agresor, cum ar fi: notificarea prin executor judecătoresc a înlăturării acordului tacit pentru înstrăinarea bunurilor comune sau asigurarea de dovadă, prin expertiza judiciară. Consultanța juridică este gratuită, iar primarul poate asigura suportarea, cel puțin în parte, a cheltuielilor corespunzătoare.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică și pentru obținerea certificatelor medico-legale.

(4) Toate adăposturile trebuie arondate la un spital sau altă unitate sanitară, care să asigure îngrijirea medicală și psihiatrică. Arondarea se face de către consiliul local sau, după caz, de către consiliul

județean, cu acordul Ministerului Sănătății și Familiei și al proprietarului adăpostului. Arondarea este o condiție fără de care nu se poate acorda avizul de funcționare a adăpostului, prevăzut la art. 23 alin. (4). (5) Ministerul de Interne, prin unitățile de poliție, va sprijini corpurile gardienilor publici pentru exercitarea atribuțiilor ce le revin, în condițiile prevăzute de lege.

Art. 25.

Internarea victimelor sau a agresorilor în centre de tratament și reabilitare se face numai cu acordul acestora. Pentru minori acordul este dat de părinți sau de tutorele legal.

CAPITOLUL VII

Măsuri de protejare a victimelor violenței în familie

Art. 26.

(1) În cursul urmăririi penale sau al judecării instanța de judecată, la cererea victimei sau din oficiu, ori de câte ori exista probe sau indicii temeinice că un membru de familie a săvârșit un act de violență cauzator de suferințe fizice sau psihice asupra unui alt membru, poate dispune, în mod provizoriu, una dintre măsurile prevăzute la art. 113 și 114 din Codul Penal, precum și măsura interzicerii de a reveni în locuința familiei. (2) Măsurile prevăzute la alin. (1) încetează la dispariția stării de pericol care a determinat luarea acestora.

Art. 27.

(1) Măsurile prevăzute la art. 26 se dispun de instanța de judecată prin încheiere motivată. (2) Câte un exemplar al încheierii se înmânează părților, iar în cazul lipsei unei părți, încheierea se afișează la ușa locuinței. (3) Încheierea instanței poate fi atacată separat cu recurs, în termen de 3 zile de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsă. Recursul nu este suspensiv de executare.

Art. 28.

Persoana cu privire la care s-a luat una dintre măsurile prevăzute la art. 26 poate cere oricând, în cursul procesului penal, instanței competente să judece fondul cauzei revocarea măsurii când temeiurile care au impus luarea acesteia au încetat.

CAPITOLUL VIII

Sancțiuni

Art. 29.

(1) Constituie contravenții, dacă, potrivit legii penale, nu constituie infracțiuni, și se sancționează cu amenda între 10.000.000 lei și 50.000.000 lei următoarele fapte:

a) refuzul primirii în adăpost ori refuzul de a acorda, la solicitarea motivată a asistentului familial, îngrijire medicală gratuită celui aflat în suferință vizibilă, pentru înlăturarea consecințelor violențelor;
 b) nesusizarea de către asistentul familial, în condițiile prevăzute la art. 13 alin. (2), a Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție, respectiv a serviciului public specializat de la nivel local;
 c) schimbarea destinației adăpostului.

(2) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 5.000.000 lei și 10.000.000 lei refuzul părăsirii adăpostului, indiferent de motiv, în momentul în care condițiile care au determinat internarea au dispărut.

(3) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 5.000.000 lei și 10.000.000 lei încercarea persoanei care a comis acte de agresiune de a pătrunde în incinta adăpostului în care se afla sau crede ca se află victima.

(4) Contravențiile se constată și sancțiunile se aplică, conform legii, de către asistenții familiari, primar sau împuterniciții acestuia.

(5) Contravențiilor le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările ulterioare, cu excepția art. 28 și 29.

Art. 30.

Agenția poate aplica, atunci când constată încălcarea de către asistenții familiari a obligațiilor ce le revin sau nerespectarea normelor de organizare și funcționare a adăposturilor, următoarele sancțiuni:

- a) avertisment;
- b) suspendarea autorizării asistentului familial sau a funcționării adăpostului pe termen de 1-3 luni;
- c) anularea autorizării asistentului familial sau închiderea adăpostului.

CAPITOLUL IX

Dispoziții finale

Art. 31.

(1) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va aproba, prin hotărâre, la propunerea Ministerului Sănătății și Familiei, standardele și normele metodologice prevăzute la art. 10 alin. (2).

(2) Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 24 aprilie 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

PREȘEDINTELE SENATULUI, ALEXANDRU ATHANASIU

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 6 mai 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR VALER DORNEANU

București, 22 mai 2003

**Ordonanța nr. 95 din 24/12/2003 publicată în Monitorul Oficial,
Partea I nr. 13 din 08/01/2004 privind modificarea și completarea
Legii nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie**

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 1 pct. V.1 din Legea nr. 559/2003 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță.

Art. I. - Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 367 din 29 mai 2003, se modifică și se completează după cum urmează:

1. După alineatul (1) al articolului 1 se introduce un nou alineat, alineatul (11), cu următorul cuprins:

"(1¹) Prevenirea și combaterea violenței în familie fac parte din politica integrată de ocrotire și sprijinire a familiei și reprezintă o importantă problemă de sănătate publică."

2. Alineatul (2) al articolului 7 va avea următorul cuprins:

"(2) În cazul declanșării unor violențe în familie, comunitățile locale, prin reprezentanții legali, precum și autoritățile administrației publice vor acorda sprijinul logistic, informațional și material Agenției Naționale pentru Protecția Familiei, respectiv compartimentelor aflate în coordonarea sa."

3. Alineatul (1) al articolului 8 va avea următorul cuprins:

"Art. 8. - (1) Se înființează și se organizează Agenția Națională pentru Protecția Familiei, denumită în continuare agenție, instituție publică cu personalitate juridică care funcționează ca organ de specialitate în subordinea Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei."

4. Alineatul (4) al articolului 8 va avea următorul cuprins:

"(4) În coordonarea metodologică a agenției, la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, în cadrul direcțiilor pentru dialog, familie și solidaritate socială județene, respectiv a municipiului București, prin ordin al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei, se constituie un compartiment cu atribuții în combaterea violenței în familie."

5. După alineatul (4) al articolului 8 se introduc patru noi alineate, alineatele (5), (6), (7) și (8), cu următorul cuprins:

"(5) În subordinea agenției funcționează Centrul-Pilot de Asistență și Protecție a Victimelor Violenței și Centrul de Informare și Consultanță pentru Familie.

(6) Numărul maxim de posturi pentru aparatul propriu al agenției este de 40 și se asigură prin transfer de la Inspekția Muncii.

(7) Posturile necesare funcționării compartimentului prevăzut la alin. (4) vor fi asigurate prin redistribuire cu încadrarea în numărul de posturi aprobat Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei și instituțiilor publice subordonate finanțate de la bugetul de stat.

(8) Personalul agenției este format din funcționari publici și personal contractual, încadrați în condițiile legii."

6. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

"Art. 9. - (1) Pentru realizarea obiectivelor în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, agenția are următoarele atribuții principale:

a) elaborarea, fundamentarea și aplicarea strategiei și a programelor în domeniul fenomenului violenței în familie;

b) controlul aplicării reglementărilor din domeniul său de activitate și îndrumarea metodologică a activităților unităților destinate prevenirii și combaterii violenței în familie;

c) finanțarea sau, după caz, cofinanțarea programelor specifice în domeniul apărării și consolidării familiei, precum și al îngrijirii și protecției victimelor violenței în familie;

d) avizarea înființării centrelor pentru adăpostirea victimelor violenței în familie, a centrelor de recuperare pentru victimele violenței în familie și a centrelor de asistență destinate agresorilor;

e) includerea apelurilor telefonice pentru cazurile privind violența în familie în cadrul serviciului telefonic de urgență cu număr unic de apel care funcționează potrivit legii;

f) instruirea, autorizarea și coordonarea activității profesionale a asistenților familiari;

g) organizarea de cursuri de cunoaștere a formelor de violență în familie, precum și a mijloacelor de prevenire și combatere a acestora;

h) efectuarea de studii și cercetări, elaborarea de strategii, prognoze, realizarea și publicarea de materiale științifice și promoționale specifice;

i) realizarea bazei de date pentru gestionarea situațiilor de violență în familie;

j) implicarea și sprijinirea inițiativelor partenerilor sociali în rezolvarea problemei violenței în familie.

(2) Agenția decontează cheltuielile legate de consilierea juridică și psihosocială și de eliberare a certificatelor medico-legale pentru victimele violenței în familie, în cadrul programelor specifice prevăzute la alin. (1) lit. c)."

7. Alineatul (2) al articolului 10 va avea următorul cuprins:

"(2) Agenția elaborează standarde de calitate pentru serviciile sociale din domeniul protecției victimelor violenței în familie, care se aprobă prin ordin al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei în termen de 3 luni de la înființarea acesteia."

8. Alineatul (3) al articolului 10 va avea următorul cuprins:

"(3) Ministrul muncii, solidarității sociale și familiei prezintă anual Guvernului un raport privind aplicarea strategiei și programelor în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie."

9. Articolul 11 va avea următorul cuprins:

"Art. 11. - (1) Agenția este condusă de un președinte, asimilat din punctul de vedere al salarizării cu funcția de director general din minister, numit de către ministrul muncii, solidarității sociale și familiei, în condițiile legii.

(2) Pe lângă președinte funcționează un consiliu consultativ format din 7 membri, care are în componența sa câte un reprezentant al Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerului Sănătății, Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerului Administrației și Internelor, Ministerului Justiției, Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție și Autorității Naționale pentru Persoanele cu Handicap.

(3) Președintele agenției este ordonator secundar de credite și în exercitarea atribuțiilor sale emite decizii."

10. După articolul 11 se introduce un nou articol, articolul 111, cu următorul cuprins:

"Art. 111. - (1) Cheltuielile curente și de capital ale agenției se asigură de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei.

(2) Agenția poate beneficia de donații și sponsorizări în condițiile legii.

(3) Cheltuielile curente și de capital pe anul 2004 pentru funcționarea aparatului central al agenției se asigură prin redistribuirea fondurilor din bugetul Inspecției Muncii, cu încadrarea în bugetul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei pe anul 2004.

(4) Cheltuielile de personal, materiale și de capital pentru funcționarea instituțiilor publice prevăzute la art. 8 alin. (5), precum și cele aferente compartimentului constituit în cadrul direcției teritoriale pentru dialog, familie și solidaritate socială se finanțează din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei.

(5) Pentru finanțarea serviciilor sociale din domeniul protecției victimelor violenței în familie pot fi utilizate și fonduri externe rambursabile și nerambursabile."

11. Alineatul (3) al articolului 12 va avea următorul cuprins:

"(3) Agenția stabilește criteriile de pregătire și etică profesională, precum și de moralitate pentru ocuparea funcției de asistent familial."

12. După alineatul (3) al articolului 12 se introduce un nou alineat, alineatul (4), cu următorul cuprins:

"(4) Asistenții familiali își desfășoară activitatea în următoarele instituții:

a) agenție;

b) compartimente specializate din cadrul direcțiilor teritoriale pentru dialog, familie și solidaritate socială;

c) servicii publice de asistență socială;

- d) adăposturi;
- e) alte unități pentru prevenirea și combaterea violenței în familie."

13. Articolul 15 va avea următorul cuprins:

"Art. 15. - (1) Agenția va stabili procedura de conlucrare a persoanelor desemnate și a asistenților familiari în prevenirea și monitorizarea cazurilor de violență în familie.

(2) Procedura de conlucrare se aprobă prin ordin comun al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei, ministrului administrației și internelor, precum și al ministrului sănătății."

14. Alineatul (2) al articolului 16 va avea următorul cuprins:

"(2) În cazul comiterii actelor de violență în familie, organele de poliție intervin la sesizarea victimei, a altui membru de familie, a unei autorități sau din oficiu."

15. Capitolul VI "Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie" va avea următorul cuprins:

"CAPITOLUL VI
Unități pentru prevenirea și combaterea violenței în familie
SECȚIUNEA 1
Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie

Art. 23. - (1) Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie, denumite în continuare adăposturi, sunt unități de asistență socială, cu sau fără personalitate juridică, care asigură protecție, găzduire, îngrijire și consiliere victimelor violenței în familie, nevoite să recurgă la acest serviciu de asistență socială.

(2) Primirea victimelor în adăpost se face numai în caz de urgență sau cu aprobarea scrisă a asistentului familial, atunci când izolarea victimei de agresor se impune ca măsură de protecție. Persoanelor care au comis actul de agresiune le este interzis accesul în incinta adăpostului unde se găsesc victimele.

(3) Izolarea de agresori a victimelor se face cu consimțământul acestora sau, după caz, al reprezentantului legal.

(4) Adăposturile pot fi publice, private sau în parteneriat public-privat și se înființează numai cu avizul agenției.

(5) Înființarea, organizarea și funcționarea adăposturilor publice se aprobă prin hotărâri ale consiliilor județene sau, după caz, ale consiliilor locale, respectiv ale sectoarelor municipiului București.

(6) Finanțarea adăposturilor publice se asigură din bugetele locale.

(7) Adăposturile publice trebuie să asigure gratuit, pe o perioadă determinată, asistență familială atât victimei, cât și minorilor aflați în îngrijirea acesteia, protecție împotriva agresorului, îngrijire medicală, hrană, cazare, asistență psihologică și consiliere juridică, potrivit instrucțiunilor de organizare și funcționare.

(8) Adăposturile private și cele în parteneriat public-privat pot fi înființate numai de către furnizorii de servicii sociale, acreditați în condițiile legii.

(9) În cazul adăposturilor prevăzute la alin. (8), utilizarea sumelor alocate de la bugetul de stat sau, după caz, de la bugetele locale se supune controlului organelor abilitate de lege.

(10) În cazul acordării de subvenții adăposturilor private sau în parteneriat public-privat, instituția care a acordat subvenția poate participa la administrarea unității în cauză sau monitorizează oportunitatea folosirii fondurilor alocate.

Art. 24. - (1) Corpurile gardienilor publici înființate pe lângă consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București asigură paza adăposturilor publice din zona de competență.

(2) La primirea în adăpost se aduc la cunoștință victimei mijloacele juridice prin care să își protejeze bunurile rămase la agresor, cum ar fi: notificarea prin executor judecătoresc a încetării acordului tacit pentru înstrăinarea și grevarea bunurilor comune sau asigurarea de dovadă, prin expertiză judiciară. Consultanța juridică este gratuită, iar primarul, la sesizarea asistentului familial, în cazurile sociale grave, aprobă suportarea din bugetul local a cheltuielilor cu întocmirea actelor juridice.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică și pentru obținerea certificatelor medico-legale.

(4) Toate adăposturile trebuie să încheie o convenție de colaborare cu un spital sau altă unitate sanitară, care să asigure îngrijirea medicală și psihiatrică. Convenția se încheie de către consiliile locale, respectiv ale sectoarelor municipiului București, sau, după caz, de către consiliile județene, cu acordul Ministerului Sănătății și al proprietarului adăpostului. Convenția este o condiție fără de care nu se poate acorda avizul de funcționare a adăpostului, prevăzut la art. 23 alin. (4).

(5) Ministerul Administrației și Internelor, prin unitățile de poliție, va sprijini corpurile gardienilor publici pentru exercitarea atribuțiilor ce le revin, în condițiile prevăzute de lege.

SECȚIUNEA a 2-a

Alte unități de asistență socială specializate pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

Art. 25. - (1) Centrele de recuperare pentru victimele violenței în familie sunt unități de asistență socială cu sau fără personalitate juridică care asigură găzduirea, îngrijirea, precum și reabilitarea și reinsertia socială a acestora.

(2) Centrele de asistență destinate agresorilor sunt unități de asistență socială cu sau fără personalitate juridică care asigură în regim rezidențial sau semirezidențial reabilitarea și reinsertia socială a acestora, măsuri educative, precum și consiliere și mediere familială.

(3) Tratamentele psihiatrice, de dezalcoolizare și dezintoxicare acordate prin centrele de asistență destinate agresorilor se asigură în spitalele sau unitățile sanitare cu care s-au încheiat convenții în condițiile art. 24 alin. (4).

Art. 251. - Asistarea sau, după caz, internarea victimelor ori a agresorilor în centrele prevăzute la art. 25 se face numai cu acordul acestora. Pentru minori acordul este dat de părintele neagresor sau, după caz, de reprezentantul legal.

Art. 252. - Unitățile prevăzute la art. 25 pot fi publice, private, în parteneriat public-privat și se înființează numai cu avizul agenției.

Art. 253. - Prevederile art. 23 alin. (5), (6), (8), (9) și (10) se aplică în mod corespunzător și unităților de asistență socială prevăzute la art. 25.

Art. 254. - Agenția va elabora instrucțiuni de organizare și funcționare a unităților de asistență socială prevăzute la art. 23 și 25, care se aprobă prin ordin comun al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei, al ministrului sănătății și al ministrului administrației și internelor."

16. Alineatul (1) al articolului 31 se abrogă.

Art. II. - În termen de 2 ani de la aprobarea prezentei ordonanțe prin lege de către Parlament, autoritățile cu responsabilități în aplicarea acesteia vor asigura personalul specializat necesar.

Art. III. - Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, cu modificările și completările aduse prin prezenta ordonanță, va fi republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, după aprobarea acesteia prin lege, dându-se textelor o nouă numerotare.

Codul deontologic al ziaristului

adoptat de Clubul Român de Presă

PREAMBUL

Clubul Român de Presă, reprezentând peste 40 de case editoriale care cuprind cele mai importante instituții mass media naționale (presa scrisă, televiziuni, radiouri și agenții de presă), propune introducerea unui Cod etic al ziariștilor și instituirea unui Consiliu de Onoare care să urmărească respectarea normelor deontologice. Regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului de Onoare face obiectul unui document separat.

Potrivit Constituției României, libertatea de exprimare a opiniilor, în scris, prin imagini sau prin alte mijloace de comunicare în masă este garantată. Cenzura de orice fel este interzisă (art. 30). Dreptul presei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor (art. 31).

Ziarist profesionist este persoana care are drept ocupație principală și retribuită presa, posesoare a unei cărți de presă recunoscută de una din organizațiile profesionale, respectiv orice reporter, redactor, fotoreporter, grafician de presă, secretar de redacție, șef de secție sau departament, redactor șef sau adjunct, director de publicație, radio sau televiziune, cu o vechime minimă în presă de un an (perioadă ce reprezintă stagiul în această activitate). În virtutea libertății de expresie, ziaristul are dreptul de a critica, argumentat, atât Puterea, cât și Opoziția, considerând drept unic criteriu de judecare a faptelor raportarea lor la legile țării și la principiile morale.

ARTICOLUL 1

Ziaristul are datoria primordială de a relata adevărul, indiferent de consecințele ce le-ar putea avea asupra sa, obligație ce decurge din dreptul constituțional al publicului de a fi corect informat.

ARTICOLUL 2

Ziaristul poate da publicității numai informațiile de a căror veridicitate este sigur, după ce în prealabil le-a verificat, de regulă, din cel puțin 2 surse credibile.

ARTICOLUL 3

Ziaristul nu are dreptul să prezinte opiniile sale drept fapte. Știrea de presa trebuie să fie exactă, obiectivă și să nu conțină păreri personale.

ARTICOLUL 4

Ziaristul este obligat să respecte viața privată a cetățenilor și nu se va folosi de metode interzise de lege pentru a obține informații sau imagini despre aceasta.

Atunci când comportamentul privat al unor personalități publice poate avea urmări asupra societății, principiul neintruziunii în viața privată ar putea fi eludat.

Minorii și bolnavii aflați în situații dificile și victimele unor infracțiuni beneficiază de păstrarea confidențialității identității.

Se va menționa rasa, naționalitatea, apartenența la o anumită minoritate (religioasă, lingvistică, sexuală) numai în cazurile în care informația publicată se referă la un fapt strict legat de respectiva problemă. Ziaristul va evita detalierea unor vicii sau a unor elemente morbide legate de crime.

ARTICOLUL 5

Ziaristul va da publicității punctele de vedere ale tuturor părților implicate în cazul unor păreri divergente. Nu se vor aduce acuzații fără să se ofere posibilitatea celui învinuit să-și exprime punctul de vedere. Se va avea în vedere respectarea principiului prezumției de nevinovăție, astfel încât nici un individ nu va fi catalogat drept infractor până când o instanță juridică nu se va pronunța. Se va evita publicarea comentariilor și luărilor de poziție asupra unor cauze aflate pe rol în justiție. Aceasta nu exclude relatările obiective asupra faptelor în evoluția lor. Ziaristul nu se substituie instituțiilor și puterilor publice.

ARTICOLUL 6

Ziaristul va păstra secretul profesional privind sursele informațiilor obținute confidențial. Este la latitudinea propriei sale conștiințe să respecte confidențialitatea surselor, chiar și în fața justiției. Confidențialitatea surselor de informații este garantată de reglementările internaționale la care România este parte.

ARTICOLUL 7

Ziaristul are responsabilitatea civică de a acționa pentru instaurarea justiției și dreptății sociale. În cazurile în care are știință de abuzuri sau de încălcări ale legilor, potrivit clauzei de conștiință, ziaristul are dreptul de a refuza orice ingerință care să-i influențeze decizia. Ziaristul are, de asemenea, dreptul de a refuza orice text de prezentare falsă a datelor și faptelor. Ziaristul are dreptul de a fi informat, la angajare, asupra politicii editoriale a instituției mass media.

ARTICOLUL 8

În exercitarea profesiei și în relațiile pe care le întreține cu autoritățile publice sau cu diverse societăți comerciale, ziaristului îi sunt interzise înțelegeri care ar putea afecta imparțialitatea sau independența sa. Nu trebuie acceptate nici un fel de privilegii, tratamente speciale, cadouri sau favoruri care pot compromite integritatea ziaristului.

Pentru a evita conflictele de interese, se recomandă ca ziaristul să nu fie membru al vreunui partid politic.

ARTICOLUL 9

Ziaristul care distorsionează intenționat informația, face acuzații nefondate, plagiază, folosește neautorizat fotografii sau imagini tv și surse ori calomniază, săvârșește abateri profesionale de maximă gravitate.

ARTICOLUL 10

Ziaristul și redacția au datoria de a face corecțiile necesare în cazul în care, din vina lor, vor fi date publicității informații inexacte. În asemenea cazuri, instituția respectivă de presă are obligația de a publica/difuză, în termen de 5 zile de la primire, pentru publicațiile cotidiene, agențiile de știri, posturile de televiziune și radio, și în proxima apariție, pentru publicațiile periodice, dreptul la replică al reclamantului, ca formă esențială de reparare a prejudiciului adus acestuia.

În cazul în care o publicație refuză publicarea dreptului la replică, partea vătămată se poate adresa Consiliului de Onoare al CRP. În baza acestei sesizări, Consiliul de Onoare se va adresa publicației, cotidianului, agenției de știri, postului de radio și televiziune în cauză și va cere imperativ respectarea Codului deontologic, în cazul în care replica este întemeiată. Ignorarea acestui demers va atrage după sine o delimitare publică a CRP de poziția publicației respective.

Centrul Parteneriat pentru Egalitate

MISIUNEA CPE este să promoveze integrarea principiului egalității de șanse pentru femei și bărbați în politicile publice și practicile asociate, ca parte componentă a democrației și societății deschise, în scopul redefinirii statutului și îmbunătățirii condiției femeii în România.

OBIECTIVUL CPE îl reprezintă dezvoltarea și implementarea de proiecte și programe ce vizează conștientizarea societății românești cu privire la condiția actuală a femeilor și rolul pe care acestea pot și trebuie să îl aibă în dezvoltarea socială a României.

ACTIVITATEA CPE este fundamentată pe dezvoltarea de programe operaționale desfășurate în parteneriat cu principalii actori interesați de problematica genului social, la nivelul societății civile și al autorităților publice. Domeniile de activitate sunt: gen social și dezvoltare, gen social și educație, egalitatea de șanse pentru femei și bărbați în procesul de aderare la Uniunea Europeană, prevenirea violenței împotriva femeilor și a traficului cu femei.

PRINCIPALELE PROGRAME ALE CPE

1. Observatorul Național privind egalitatea de șanse pentru femei și bărbați

Obiectivul principal al programului este dezvoltarea Observatorului Național, un mecanism integrat de promovare a egalității de șanse pentru femei și bărbați în viața publică, cu accent pe piața muncii și drepturile economice și sociale. Obiectivul programului este realizat prin următoarele tipuri de acțiuni:

- crearea unei structuri de informare, documentare și resurse în domeniul egalității de gen;
- crearea unor mecanisme de monitorizare a respectării principiilor egalității de șanse pentru femei și bărbați la nivel legislativ și executiv;
- inițierea și derularea de acțiuni de lobby și advocacy în sprijinul asigurării unei egalități de șanse reale și consistente pentru femei și bărbați;
- instruirea grupurilor țintă specifice în perspectiva promovării egalității de șanse pentru femei și bărbați în toate domeniile vieții publice.

2. Gen și educație

Obiectivele principale ale componentelor acestui program sunt:

- implicarea civică în sprijinul egalității de gen, prin creșterea competențelor profesoarelor și profesorilor în ceea ce privește educația civică în perspectiva integrării europene;
- dezvoltarea de practici și atitudini în procesul de educație, în spiritul șanselor egale și al tratamentului egal pentru fete și băieți, femei și bărbați;

- dezvoltarea unui stil de viață sănătos prin integrarea aspectelor legate de diferențele de gen în programele de educație și serviciile de sănătate;
- prevenirea traficului cu femei prin informarea asupra riscurilor migrației ilegale și ale traficului cu femei, prin realizarea educației sexuale și a educației de gen specifice.

3. Violența împotriva femeilor

Obiectivele principale ale programului sunt:

- creșterea gradului de informare și conștientizare cu privire la gravitatea și consecințele economice și sociale ale fenomenului de violență împotriva femeii, prin proiecte de intervenție educațională;
- susținerea organizațiilor neguvernamentale implicate în prevenirea violenței împotriva femeii prin crearea unui cadru comun de intervenție asupra violenței în familie, prin analizarea, evaluarea și implementarea politicilor și metodelor de asistare și consiliere a victimelor violenței;
- desfășurarea unor acțiuni de lobby pentru crearea și influențarea cadrului legislativ specific, care să răspundă optim realității și complexității fenomenului de violență în familie;
- radiografierea fenomenului de violență împotriva femeii prin realizarea unor cercetări naționale privind violența în familie și la locul de muncă.

CPE este organizație membră SON - Rețeaua Deschisă Soros (www.son.ro), o rețea de 13 organizații neguvernamentale care sprijină dezvoltarea durabilă a României în spiritul valorilor societății deschise și organizație membră a Network Women's Program (www.soros.org/women), rețea formată din programele pentru femei ale Fundațiilor Soros din peste 30 de țări, coordonată de Open Society Institute - New York.

CONTACT

Centrul Parteneriat pentru Egalitate - CPE, str. Căderea Bastiliei nr. 33, sector 1, București, cod 010613

Telefon: 021-212.11.96/ 021-212.11.07; fax: 021-212.10.35; mobil: 0723 22 11 96

E-mail: info@cpe.ro

Website: www.cpe.ro

